

Маріупольський
університет

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ФІНАНСІВ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ ТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ»**

для здобувачів вищої освіти ОПП «Фінанси, банківська справа та
страхування» ОС «Магістр» галузі знань Д «Управління та адміністрування»
спеціальності Д 2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок» усіх форм навчання

КИЇВ – 2025

Коверза В.С., Тарасенко О.Ю. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Ринок фінансових послуг» (для здобувачів вищої освіти ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ОС «Магістр» галузі знань Д «Управління та адміністрування» спеціальності Д 2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» усіх форм навчання). Київ: МДУ, 2025. 94 с.

Методичні вказівки щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Ринок фінансових послуг» для здобувачів вищої освіти ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ОС «Магістр» галузі знань Д «Управління та адміністрування» спеціальності Д 2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» усіх форм навчання.

Дисципліна є обов'язковою для здобувачів зазначеного фаху і передбачає вивчення теоретичних форм та особливостей організації процесу ринку фінансових послуг. Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, програму, план семінарських занять, тестові завдання, теми рефератів, завдання для самостійної роботи, контрольні питання, критерії оцінювання, глосарій, літературу. Методичні рекомендації складено на підставі відповідних нормативних вимог Міністерства освіти і науки України.

Рецензенти:

О.В. Неізнестна, к.е.н., доцент, в.о. завідувача
кафедри фінансів та бухгалтерського обліку
Державного університету економіки і технологій
А.О. Чечель, д.е.н., професор кафедри публічного
управління та адміністрування, професор
Маріупольського державного університету

Обговорено на засіданні кафедри менеджменту та фінансів Маріупольського державного університету (протокол № 9 від 11.03.2025)

Затверджено на засіданні РЯВО навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету (протокол № 4 від 28.03.2025)

© Коверза В.С., 2025 рік
© Тарасенко О.Ю., 2025 рік
© Київ, МДУ, 2025 рік

ЗМІСТ

	Стор.
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ОПИС	7
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН	8
ЗМІСТ ПРОГРАМИ	9
ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	13
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	23
ТЕМИ РЕФЕРАТІВ	53
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	55
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ	65
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	70
ГЛОСАРІЙ	74
ЛІТЕРАТУРА	92

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Ринок фінансових послуг» призначені для здобувачів галузі знань D «Управління та адміністрування» спеціальності D 2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» усіх форм навчання. Дисципліна є обов'язковою для студентів зазначеного фаху.

Актуальність дисципліни «Ринок фінансових послуг» обумовлена тим що одним із найважливіших чинників ефективного функціонування ринкової економіки є високий рівень розвитку ринку фінансових послуг у суспільстві. З урахуванням закономірностей функціонування грошей та грошового ринку, банків, банківської системи формується економічна політика держави взагалі і грошово-кредитна політика держави зокрема, здійснюється державне регулювання всіх сфер економічного життя суспільства.

Метою навчальної дисципліни «Ринок фінансових послуг» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок щодо закономірностей розвитку фінансових відносин і їхньої ролі в суспільному виробництві, функціонування ринку фінансових послуг, структури і принципів його організації, особливостей надання фінансових послуг на окремих сегментах ринку, інфраструктури та особливостей державного регулювання вітчизняного ринку фінансових послуг.

Завдання дисципліни включають ознайомлення з управлінням фінансовими ресурсами в умовах ринкової економіки, практичні навички прийняття обґрунтованих фінансових рішень на основі даних самоаналізу, самостійного творчого мислення та прогнозування.

«Ринок фінансових послуг» представляє собою корисний навчальний продукт, який дозволить підвищити самоосвіту не лише студентам та магістрам економічних спеціальностей, а й фахівцям-практикам підприємств та фінансово-кредитних установ.

Предметом вивчення дисципліни є закономірності, принципи, методи та інструменти управління фінансовими процесами та діяльністю державного регулювання вітчизняного ринку фінансових послуг на окремих сегментах ринку.

Зміст навчальної дисципліни розкривається в таких темах:

Тема 1. Ринок фінансових послуг: сутність та роль в економіці

Тема 2. Суб'єкти ринку фінансових послуг

Тема 3. Поняття і класифікація фінансового посередництва

Тема 4. Інституційна структура ринку фінансових послуг

Тема 5. Сегментарна структура ринку фінансових послуг

Тема 6. Послуги на грошовому ринку

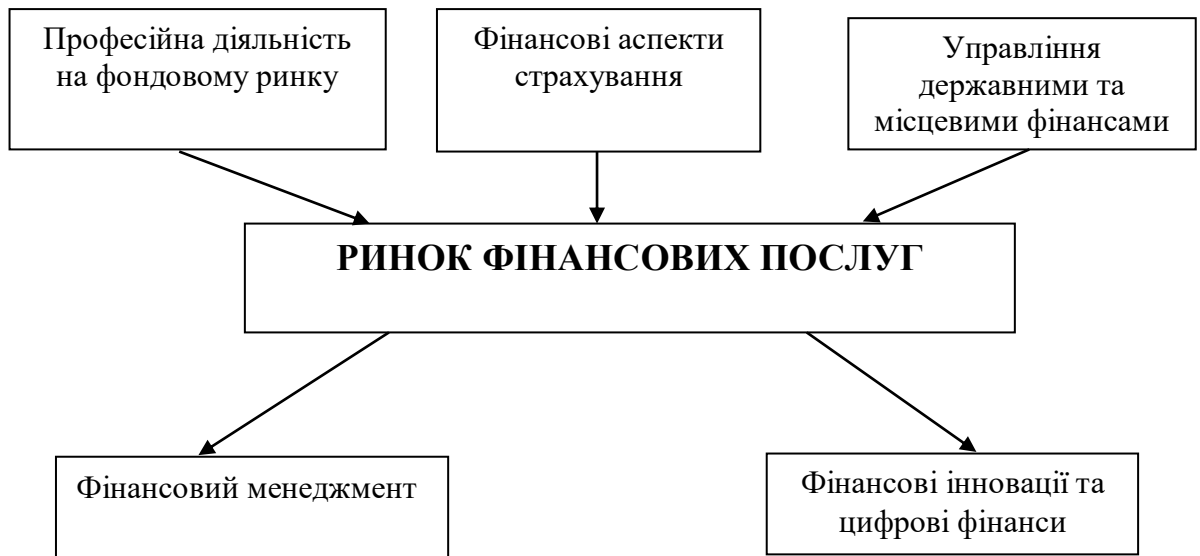
Тема 7. Фінансові послуги на валютному ринку

Тема 8. Фінансові послуги на ринку позик

Тема 9. Фінансові послуги на фондовому ринку

Тема 10. Фінансові послуги з перейняття ризику

Зв'язок курсу з іншими дисциплінами:

Важливо, щоб здобувачи усвідомили диференційний підхід до вивчення окремих понять і процесів, досягнувши глобального бачення сфери діяльності, забезпечивши встановлення свідомих, упорядкованих зв'язків з іншими курсами, що вивчались або вивчаються.

Методичні рекомендації підготовлено з урахуванням знання здобувачами вищої освіти базових положень таких дисциплін, як Професійна діяльність на фондовому ринку, Фінансові аспекти страхування, Управління державними та місцевими фінансами. Водночас вони слугують основою для вивчення дисципліни.

Навчальна дисципліна «Ринок фінансових послуг» спрямована на опанування наступних компетентностей:

інтегральної:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальних:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. **ЗК5.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

фахових:

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і

управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки магістра за спеціальністю Д 2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування») у Маріупольському державному університеті:

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS - 6	Галузь знань: D «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів - 2	ОПП: «Фінанси, банківська справа та страхування» Спеціальність: D 2_ «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 180	ОС: Магістр	2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 72/36 самостійної та індивідуальна роботи здобувача – 108/144		Лекції	
		36 год.	18 год.
		Практичні, семінарські	
		36 год.	18 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.108	год.144
		Індивідуальні завдання:	
	Вид контролю: екзамен		

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 67%

для заочної форми навчання – 25%

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.с		п	л	лаб	інд	с.р.с
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ												
Тема 1. Ринок фінансових послуг: сутність та роль в економіці	16	2	4			10	16	2			14	
Тема 2. Суб'єкти ринку фінансових послуг	16	4	2			10	16		2		14	
Тема 3. Поняття і класифікація фінансового посередництва	18	4	4			10	18	2	2		14	
Тема 4. Інституційна структура ринку фінансових послуг	18	4	4			10	18	2	2		14	
Тема 5. Сегментарна структура ринку фінансових послуг	18	4	4			10	18	2	2		14	
Разом за змістовим модулем 1	86	18	18			50	86	8	8		70	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ОКРЕМИХ СЕГМЕНТАХ РИНКУ												
Тема 6. Послуги на грошовому ринку	14	2	2			10	19	2	2		15	
Тема 7. Фінансові послуги на валютному ринку	20	4	4			12	19	2	2		15	
Тема 8. Фінансові послуги на ринку позик	20	4	4			12	19	2	2		15	
Тема 9. Фінансові послуги на фондовому ринку	20	4	4			12	19	2	2		15	
Тема 10. Фінансові послуги з перейняття ризикy	20	4	4			12	18	2	2		14	
Разом за змістовим модулем 2	94	18	18			58	94	10	10		74	
Усього годин	180	36	36			108	180	18	18		144	

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ТЕМА 1. РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ТА ЙОГО РОЛЬ В ЕКОНОМІЦІ

Сутність та класифікація фінансових послуг. Поняття і ознаки ринку фінансових послуг. Роль ринку фінансових послуг в сучасній фінансовій системі.

Сутність і характеристика фінансових активів. Систематизаційні ознаки формування ринку фінансових послуг. Теоретичні основи і практичні особливості формування ціни на фінансові активи. Схожості та відмінності в тлумаченні понять „фінансовий ринок” та „ринок фінансових послуг”.

ТЕМА 2. СУБ'ЄКТИ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Сутність та склад суб'єктів ринку фінансових послуг. Класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг. Форми взаємозв'язку держави та ринку фінансових послуг. Інструменти впливу держави на ринок фінансових послуг. Характеристика діяльності інвесторів на ринку фінансових послуг. Діяльність емітентів на ринку фінансових послуг. Інформаційне забезпечення діяльності емітентів. Діяльність професійних учасників ринку фінансових послуг.

Привабливість ринку фінансових послуг для суб'єктів господарської діяльності.

Позитивні та негативні сторони впливу держави на ринок фінансових послуг.

Роль нерезидентів на ринку фінансових послуг України. Можливості інвестиційної діяльності фізичних осіб на вітчизняному ринку фінансових послуг.

Інвестиційна привабливість вітчизняного ринку фінансових послуг. Вплив фінансової кризи на діяльність учасників ринку фінансових послуг.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ І КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА

Сутність та передумови формування фінансового посередництва. Мета діяльності фінансових посередників. Структура фінансових посередників. Інституціональний підхід до визначення фінансових посередників. Функціональна складова фінансових посередників. Основні функції фінансових посередників. Ознаки класифікації фінансових посередників. Історія формування фінансового посередництва. Функціонування фінансових посередників в Україні. Форми отримання доходів кредитних фінансових посередників. Особливості отримання доходів від різниці курсів bid та ask.

ТЕМА 4. ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Сутність і структура банківської системи. Банківська система України. Функції НБУ на ринку фінансових послуг. Комерційні банки на ринку

фінансових послуг. Види фінансових послуг, які надають комерційні банки. Види на банківських кредитних інститутів. Характеристика лізингових компаній. Послуги факторингових компаній. Характеристика послуг кредитних спілок. Ломбард як учасник ринку фінансових послуг. Сутність інститутів спільного інвестування.

Характеристика пайових та корпоративних інвестиційних фондів. Відкриті, інтервальні та закриті інвестиційні фонди. Характеристика інститутів спільного інвестування (ІСІ) залежно від особливостей розміщення активів. Формування та напрями розміщення ресурсів інститутів спільного інвестування (ІСІ). Характеристика недержавних пенсійних фондів. Фінансові послуги, що надають недержавні пенсійні фонди. Визначення надійності комерційного банку. Діяльність кредитних спілок: можливості інвестування, або втрата капіталу. Фінансові послуги хедж-фондів. Індексні фонди України. Переваги та недоліки інвестування в ІСІ. Діяльність ІСІ в умовах фінансової кризи. Оцінка фінансової надійності інвестиційного фонду. Вибір форм інвестування: інвестування в ІСІ або власний вибір об'єкту розміщення капіталу. Перспективи розвитку венчурних фондів в Україні. Перспективи розвитку ринку послуг недержавних пенсійних фондів України.

ТЕМА 5. СЕГМЕНТАРНА СТРУКТУРА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Поняття та принципи організації грошового ринку. Поняття валютного ринку. Характеристика учасників валютного ринку. Особливості функціонування сучасних валютних ринків. Кредитні інструменти ринку позик. Характеристика боргових інструментів ринку позик. Сутність та структура фондового ринку. Характеристика учасників фондового ринку. Характеристика ринку операцій з перейняття ризику. Фінансові послуги та операції на ринку дорогоцінних металів.

Загальна характеристика ринку FOREX. Стан та перспективи розвитку фінансових послуг на фондовому ринку України. Можливості застосування операцій з перейняття ризику в Україні. Інвестиційна привабливість дорогоцінних металів в умовах фінансової кризи.

ТЕМА 6. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ГРОШОВОМУ РИНКУ

Сутність й характеристика фінансових послуг на грошовому ринку. Послуги електронних платіжних систем. Фінансові послуги на ринку дорогоцінних металів

Готівкові розрахунки, безготівкові розрахунки, кредитна картка, дебетова картка, електронні платіжні системи, система «WebMoney Transfer», система «PayPal», система «E-gold», металевий рахунок, Українська біржа дорогоцінних металів.

ТЕМА 7. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ

Конверсійні операції на валютному ринку. Послуги щодо відкриття та ведення валютних рахунків. Міжнародні розрахунки й кредитні операції. Фінансові послуги на ринку FOREX.

Аналіз валютного ринку. форвардні операції outright, форвардні операції своп (swop), валютні ф'ючерси, валютні опціони, інкасо міжнародне, акредитив, міжнародні платіжні картки.

ТЕМА 8. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА РИНКУ ПОЗИК

Сутність й характеристика фінансових послуг на ринку позик. Фінансові послуги з перейняття заборгованості. Сутність кредиту, позикового капіталу, кредитної системи, послуги банків та небанківських кредитних установ, депозитних та кредитних операцій; фінансових послуг з перейняття заборгованості; послуг небанківських фінансово-кредитних установ. Лізингова операція, оперативний лізинг, фінансовий лізинг, зворотній лізинг, міжнародний лізинг, пайовий лізинг, селенг, депозитні операції, неогоціація векселя, факторинг, форфейтинг.

ТЕМА 9. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ.

Фінансові послуги фондових бірж України. Фінансові послуги інститутів спільного інвестування. Послуги торговців цінними паперами. Фундаментальний аналіз фондового ринку. Технічний аналіз фондового ринку. Фінансові послуги з випуску та розміщенню цінних паперів; послуг торговців цінними паперами; послуг інститутів спільного інвестування; операцій, що здійснюються на строковому ринку.

Перша фондова торговельна система (ПФТС), вартість цінних паперів ІСІ, вартість чистих активів фонд, ф'ючерсні контракти, опціони.

ТЕМА 10. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ З ПЕРЕЙНЯТТЯ РИЗИКУ. ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Сутність послуг з перейняття ризику. Хеджування. Фінансові послуги, що надаються у сфері страхування. Гарантійні фінансові послуги. Об'єкт хеджування, інструмент хеджування, страхування, перестрахування, гарантія, порука, аваль.

Необхідність та складові інфраструктури ринку фінансових послуг. Учасники інфраструктури ринку фінансових послуг. Характеристика інформаційно-аналітичних агентств. Поняття та структура депозитарної системи. Сутність депозитарної діяльності. Поняття клірингу. Характеристика зберігачів та реєстраторів. Поняття рахунку в цінних паперах. Облік операцій на рахунках в цінних паперах. Процедура знерухомлення та матеріалізації цінних паперів. Вітчизняні та світові інформаційно-аналітичні агентства. Історичні особливості формування Національної депозитарної системи України. Депозитарії верхнього рівня в

Україні. Роль вітчизняної депозитарної системи в здійсненні операцій з цінними паперами.

Сутність та складові державного регулювання ринку фінансових послуг. Фактори, що визначають роль державного регулювання ринку фінансових послуг в Україні. Напрями державного регулювання ринку фінансових послуг. Роль НБУ в регулюванні ринку фінансових послуг. Завдання Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Функції Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. Саморегулівні організації на ринку фінансових послуг України. Історичні методи державного впливу на ринок фінансових послуг. Характерні правопорушення на ринку фінансових послуг України. Державне регулювання ринку фінансових послуг України в умовах фінансової кризи.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I **МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ** **РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ**

ТЕМА 1. РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ТА ЙОГО РОЛЬ В **ЕКОНОМІЦІ** **(семінарське заняття)**

План заняття

- 1.1. Сутність фінансової послуги.
- 1.2. Ринок фінансових послуг як складова фінансово-кредитного сектору економіки.
- 1.3. Систематизація ринку фінансових послуг.

Понятійний апарат

Фінансова послуга, ринок фінансових послуг, учасники ринку фінансових послуг, інструменти ринку фінансових послуг, значення ринку фінансових послуг, систематизація ринку фінансових послуг.

Питання для обговорення

1. Сутність та класифікація фінансових послуг.
2. Поняття і ознаки ринку фінансових послуг.
3. Роль ринку фінансових послуг в сучасній фінансовій системі.
4. Сутність і характеристика фінансових активів.
5. Систематизаційні ознаки формування ринку фінансових послуг.

Теми доповідей і рефератів

1. Теоретичні підходи щодо визначення поняття „фінансові послуги”.
2. Схожості та відмінності в тлумаченні понять „фінансовий ринок” та „ринок фінансових послуг”.
3. Теоретичні основи і практичні особливості формування ціни на фінансові активи.
4. Історичні етапи формування ринку фінансових послуг.
5. „Мильні бульбашки” на ринку фінансових послуг як складова фінансових криз.
6. Особливості формування ринку фінансових послуг в Україні.

ТЕМА 2. СУБ'ЄКТИ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ (семінарське заняття)

План заняття

- 2.1. Загальна характеристика суб'єктів ринку фінансових послуг.
- 2.2. Держава як суб'єкт ринку фінансових послуг.
- 2.3. Інвестори й емітенти на ринку фінансових послуг.
- 2.4. Професійні учасники ринку фінансових послуг.

Понятійний апарат

Суб'єкти ринку фінансових послуг, класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг, держава, державне регулювання ринку фінансових послуг, державний кредит, облігації внутрішньої державної позики, інвестори, емітенти, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, професійні учасники ринку фінансових послуг.

Питання для обговорення

1. Сутність та склад суб'єктів ринку фінансових послуг.
2. Класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг.
3. Форми взаємозв'язку держави та ринку фінансових послуг.
4. Інструменти впливу держави на ринок фінансових послуг.
5. Характеристика діяльності інвесторів на ринку фінансових послуг.
6. Діяльність емітентів на ринку фінансових послуг.
7. Інформаційне забезпечення діяльності емітентів.
8. Діяльність професійних учасників ринку фінансових послуг.

Теми доповідей і рефератів

1. Привабливість ринку фінансових послуг для суб'єктів господарської діяльності.
2. Позитивні та негативні сторони впливу держави на ринок фінансових послуг.
3. Роль нерезидентів на ринку фінансових послуг України.
4. Можливості інвестиційної діяльності фізичних осіб на вітчизняному ринку фінансових послуг.
6. Інвестиційна привабливість вітчизняного ринку фінансових послуг.
7. Вплив фінансової кризи на діяльність учасників ринку фінансових послуг.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ І КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА **(семінарське заняття)**

- 3.1. Поняття фінансового посередництва.
- 3.2. Функції фінансових посередників.
- 3.3. Класифікація фінансових посередників.

План заняття

Понятійний апарат

Фінансові посередники, інвестиційні ресурси, функції фінансових посередників, брокери, дилери, класифікація фінансових посередників.

Питання для обговорення

- 1. Сутність та передумови формування фінансового посередництва.
- 2. Мета діяльності фінансових посередників.
- 3. Структура фінансових посередників.
- 4. Інституціональний підхід до визначення фінансових посередників.
- 5. Функціональна складова фінансових посередників.
- 6. Основні функції фінансових посередників.
- 7. Ознаки класифікації фінансових посередників..

Теми доповідей і рефератів

- 1. Історія формування фінансового посередництва.
- 2. Функціонування фінансових посередників в Україні.
- 3. Форми отримання доходів кредитних фінансових посередників.
- 4. Особливості отримання доходів від різниці курсів bid та ask.

ТЕМА 4. ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ **(семінарське заняття)**

План заняття

- 4.1. Банківська система України.
- 4.2. Небанківські кредитні інститути.
- 4.3. Інвестиційні фінансові установи.

Понятійний апарат *Національний банк України, комерційні банки, факторингові компанії, лізингові компанії, кредитні спілки, інститути спільного інвестування, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії.*

Питання для обговорення

1. Сутність і структура банківської системи.
2. Банківська система України. Функції НБУ на ринку фінансових послуг.
3. Комерційні банки на ринку фінансових послуг.
4. Види фінансових послуг, які надають комерційні банки.
5. Види на банківських кредитних інститутів.
6. Характеристика лізингових компаній.
7. Послуги факторингових компаній.
8. Характеристика послуг кредитних спілок.
9. Ломбард як учасник ринку фінансових послуг.
10. Сутність інститутів спільного інвестування.
11. Характеристика пайових та корпоративних інвестиційних фондів.
12. Відкриті, інтервальні та закриті інвестиційні фонди.
13. Характеристика інститутів спільного інвестування (ІСІ) залежно від особливостей розміщення активів
14. Формування та напрями розміщення ресурсів інститутів спільного інвестування (ІСІ).
15. Характеристика недержавних пенсійних фондів.
16. Фінансові послуги, що надають недержавні пенсійні фонди.

Теми доповідей і рефератів

1. Визначення надійності комерційного банку.
2. Діяльність кредитних спілок: можливості інвестування, або втрата капіталу.
3. Фінансові послуги хедж-фондів.
4. Індексні фонди України.
5. Переваги та недоліки інвестування в ІСІ.
6. Діяльність ІСІ в умовах фінансової кризи.
7. Оцінка фінансової надійності інвестиційного фонду.
8. Вибір форм інвестування: інвестування в ІСІ або власний вибір об'єкту розміщення капіталу.
9. Перспективи розвитку венчурних фондів в Україні.
10. Перспективи розвитку ринку послуг недержавних пенсійних фондів України.

ТЕМА 5. СЕГМЕНТАРНА СТРУКТУРА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ (семінарське заняття)

План заняття

- 5.1. Загальна характеристика грошового ринку.
- 5.2. Валютний ринок як складова ринку фінансових послуг.
- 5.3. Організаційні основи функціонування ринку позик.
- 5.4. Фондовий ринок України.
- 5.5. Загальна характеристика ринку з перейняття ризику.
- 5.6. Ринок дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння.

Понятійний апарат *Безготівкові розрахунки, інструменти грошового ринку, резиденти України, нерезиденти України, національний валютний ринок, міжнародний валютний ринок, кредит, кредитори, позичальники, види кредитів, облігація, цінні папери, емітент, інвестор, первинний фондовий ринок, вторинний фондовий ринок, хеджування продажем, хеджування покупкою, ф'ючерс, форвард, дорогоцінні метали, банківські метали.*

Питання для обговорення

1. Поняття та принципи організації грошового ринку.
2. Поняття валютного ринку.
3. Характеристика учасників валютного ринку.
4. Особливості функціонування сучасних валютних ринків.
5. Кредитні інструменти ринку позик.
6. Характеристика боргових інструментів ринку позик.
7. Сутність та структура фондового ринку.
8. Характеристика учасників фондового ринку.
8. Характеристика ринку операцій з перейняття ризику.
10. Фінансові послуги та операції на ринку дорогоцінних металів.

Теми доповідей і рефератів

1. Загальна характеристика ринку FOREX.
2. Стан та перспективи розвитку фінансових послуг на фондовому ринку України.
3. Можливості застосування операцій з перейняття ризику в Україні.
4. Інвестиційна привабливість дорогоцінних металів в умовах фінансової кризи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ОКРЕМИХ СЕГМЕНТАХ РИНКУ

ТЕМА 6. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ГРОШОВОМУ РИНКУ **(практичне заняття)**

Для того щоб приступити до вирішення практичних завдань, необхідно згадати порядок здійснення операцій з обміну титульних знаків в електронних платіжних системах, а також особливості визначення вартості послуг на ринку дорогоцінних металів.

Завдання 1

Визначити фінансовий результат від здійснення операції щодо трансформації 50 тис. грн. у титульні знаки системи „WebMoney Transfer” та їхнього обміну на знаки типу WMZ з наступною зворотною трансакцією.

Комісійна винагорода за трансформацію грошових коштів у титульний знак WMU становить 2%, за переведення титульних знаків безпосередньо до обмінного сервісу – 0,8%, за трансформацію титульних знаків WMU в грошові кошти – 20 грн. Курс обміну титульних знаків типу WMU на знаки типу WMZ становить 4,90 при середньому одноденному обсязі операції 2500 WMU. Курс обміну титульних знаків типу WMZ на знаки типу WMU – 0,196 при середньому одноденному обсязі операції – 550 WMZ. Річна норма прибутковості складає 3%.

Завдання 2

Банк за дорученням клієнта – власника металевого рахунку купував 200 г. золота за курсом ask 919,90 \$ за тройську унцію. Офіційні курси НБУ на дату здійснення операції становлять 160,45 грн. за 1 грн. та 5,05 грн. за 1 \$.

Необхідно визначити величину спекулятивного прибутку, яку отримає клієнт, якщо він надав доручення банку на продаж дорогоцінного металу за курсом bid 999,20 \$ за тройську унцію. Офіційні курси НБУ на дату продажу становлять 161,59 грн. за 1 грн. та 5,05 грн. за 1 \$.

ТЕМА 7. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ **(практичне заняття)**

Для вирішення практичних завдань слід згадати порядок визначення фінансового результату при здійсненні операцій на ринку FOREX із застосуванням маржинальної торгівлі, а також граничного розміру валютного курсу, при якому дилінгова компанія закриває позицію клієнту з втратою останнім компенсаційного залишку.

Завдання 1

Визначити граничний валютний курс, при досягненні якого компанія, що надає послуги клієнту на ринку FOREX, закриває його позицію з втратою клієнтом компенсаційного залишку, також фінансовий результат від здійснення операції із застосуванням маржинальної торгівлі з кредитним плечем 1:100. Компенсаційний залишок клієнта становить 1000 \$. За проведення операції компанія стягує комісійну винагороду у розмірі 0,01% від суми операції.

1. Клієнтом відкрита позиція на продаж 100000 \$. Поточний курс bid \$/chf (швейцарський франк) становить 1,0489. При закритті позиції курс ask дорівнює: 1) 1,0511; 2) 1,0472.

2. Клієнтом відкрита позиція на купівлю 100000 \$. Поточний курс ask \$/chf становить 1,0532. При закритті позиції курс bid дорівнює: 1) 1,0501; 2) 1,0672.

Завдання 2

Визначити граничний валютний курс, при досягненні якого компанія, що надає послуги клієнту на ринку FOREX, закриває його позицію з втратою клієнтом компенсаційного залишку, також фінансовий результат від здійснення операції із застосуванням маржинальної торгівлі з кредитним плечем 1:100. Компенсаційний залишок клієнта становить 1000 \$. За проведення операції компанія стягує комісійну винагороду у розмірі 0,01% від суми операції. Сума лоту по операції 100000 \$.

1. Клієнтом відкрита позиція на купівлю євро. Поточний курс ask євро/\$ становить 1,5499. При закритті позиції курс bid дорівнює: 1) 1,6008; 2) 1,5494.

2. Клієнтом відкрита позиція на продаж євро. Поточний курс bid євро/\$ становить 1,5398. При закритті позиції курс ask дорівнює: 1) 1,5345; 2) 1,5402.

Завдання 3

Клієнтом відкрита позиція на продаж 100000 \$. Поточний курс bid \$/jpy (японська ієна) становить 104,0300. При закритті позиції курс ask дорівнює: 1) 102,0511; 2) 105,0472.

Визначити граничний валютний курс, при досягненні якого компанія, що надає послуги клієнту на ринку FOREX, закриває його позицію з втратою клієнтом компенсаційного залишку, також фінансовий результат від здійснення операції із застосуванням маржинальної торгівлі з кредитним плечем 1:100. Компенсаційний залишок клієнта становить 1000 \$. За проведення операції компанія стягує комісійну винагороду у розмірі 0,01% від суми операції.

ТЕМА 8. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА РИНКУ ПОЗИК **(практичне заняття)**

У процесі вирішення практичних завдань необхідно визначити вартість послуг з перейняття заборгованості, а також найбільш сприятливі варіанти формування капіталу та розпорядження коштами.

Завдання 1

Визначити процент та розмір дисконту, а також суму грошових коштів, яку отримає суб'єкт господарської діяльності в результаті використання послуги банку з негоціації векселя за наступних умов.

Номінальна вартість векселя становить 15 тис. грн., термін погашення – 60 днів. Річна ставка прибутковості банку – 35%.

Завдання 2

Суб'єкт господарської діяльності має виписаний контрагентом простий вексель на суму 110 тис. грн. з відстрочкою оплати 3 місяці. Для здійснення господарської діяльності господарюючому суб'єкту в звітному періоді необхідна сума грошових коштів, яка становить 70 тис. грн. Для отримання коштів відзначений суб'єкт може здійснити наступні дії:

1. Звернутися до банку за кредитом зі ставкою відсотку 30% річних (прості відсотки зі щомісячним нарахуванням) строком на 3 місяці.
2. Згідно з пропозицією банку про негоціацію векселя з дисконтом 25% здійснити продаж векселя та надлишок отриманої суми коштів перевести на депозитний рахунок з депозитною ставкою 14% річних (прості відсотки зі щоквартальним нарахуванням).

Визначити найбільш сприятливий варіант для суб'єкту господарської діяльності.

ТЕМА 9. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ **(практичне заняття)**

Перед тим, як приступити до вирішення практичних завдань, необхідно згадати сутність й інструментарій фундаментального та технічного аналізу динаміки ринку, порядок розрахунку основних показників та побудови графіків.

Завдання 1

На підставі наведених даних (табл. 9.1) визначити фундаментальні фондові індикатори:

- дивідендну прибутковість акцій;
- прибуток на акцію (EPS);
- коефіцієнт «Ціна/прибуток» (P/E);
- коефіцієнт «Ціна/продаж» (P/S);

– коефіцієнт «Ціна/власний капітал» (P/BV).

Зробити висновок щодо привабливості цінних паперів емітента.

Таблиця 9.1 – Показники діяльності емітента цінних паперів

№ з/п	Найменування показника	Попередній період	Звітний період
1.	Сума сплачених дивідендів (грн.)	2292300	11660300
2.	Чистий прибуток (тис. грн.)	20 376	12 274
3.	Дохід від реалізації продукції емітента (обсяг реалізації) (тис. грн.)	320 398	364 333
4.	Величина власного капіталу (тис. грн.)	235 581	244 588
5.	Курсова вартість акцій (грн.)	0,35	2,90
6.	Кількість акцій в обігу (од.)	122398540	122398540

Завдання 2

На підставі наведених даних (табл. 9.2) скласти графік «Японська свічка» та зробити висновок щодо напрямку у динаміці курсів акцій емітента.

Таблиця 9.2 – Курси акцій протягом встановленого періоду часу (грн.)

Дата	Курс відкриття	Максимальний курс	Мінімальний курс	Курс закриття
12.05.2008	361,00	373,50	358,00	373,00
13.05.2008	375,00	382,00	373,00	374,50
14.05.2008	378,00	389,00	378,00	382,50
15.05.2008	384,00	393,00	384,00	391,00
15.05.2008	394,00	402,00	394,00	399,00

ТЕМА 10. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ З ПЕРЕЙНЯТТЯ РИЗИКУ (практичне заняття)

Для вирішення практичних завдань слід згадати порядок здійснення операцій хеджування, визначення коефіцієнта ефективності хеджування. Слід також акцентувати увагу на особливостях проведення операцій перестрахування, його пропорційних та непропорційних форм.

Завдання 1

Українське підприємство очікує одержання 10000 \$ через місяць, які воно має намір продати. Підприємством прогнозується, що курс долара протягом місяця знизиться. Величину можливих втрат унаслідок зміни

валютного курсу підприємство вирішує хеджувати шляхом укладання форвардного валютного контракту на продаж 10000\$ через 30 днів за курсом 5,25 гривні за долар.

Визначити:

1. Величину доходу або витрат від зміни валютного курсу на момент виконання форвардного контракту.

2. Оцінити ефективність хеджування за допомогою відповідного коефіцієнта.

На дату продажу іноземної валюти курс долара склав:

1. 5,2 гривні за долар.

2. 5,28 гривні за долар.

Завдання 2

Страхова сума застрахованого об'єкту становить 350 тис. грн. Визначити розмір ризику, що передається в перестрахування і залишається на власне утримання цедента, а також розмір відповідальності по виплаті страхового відшкодування, якщо об'єкт ушкоджено на 90%.

Згідно з договором перестрахування використовуються наступні його форми:

1. Перестрахування ексцедента суми з власним утриманням цедента 70 тис. грн. та відповідальністю перестраховика, яка становить 6 ліній (часток) власного утримання цедента.

2. Непропорційне перестрахування ексцедента збитку з власним утриманням цедента 70 тис. грн. та відповідальністю перестраховика, яка становить 6 ліній (часток) власного утримання цедента.

Завдання 3

Згідно з договором квотного перестрахування з відповідальністю перестраховика 70% страхової суми та лімітом відповідальності 300 тис. грн. визначити ризик, що передається в перестрахування і залишається на власне утримання цедента, а також розмір відповідальності по виплаті страхового відшкодування між цедентом й перестраховиком за наступних умов.

Страхова сума застрахованого об'єкту становить 350 тис. грн. Внаслідок страхового випадку об'єкт ушкоджено на 90%.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Лекція 1. Організація функціонування ринку фінансових послуг

1. Ринок фінансових послуг – це:

- a) система зв'язків між учасниками ринку з метою отримання прибутку;
- b) система економічних відносин, що виникають під впливом попиту і пропозиції між продавцями і споживачами фінансових активів і послуг;
- c) централізовано підпорядкована система установ і організацій, які на основі укладених угод забезпечують рух грошових потоків в економіці;
- d) визначене законодавством місце, де здійснюється купівля – продаж фінансових послуг.

2. Поняття «ринок фінансових послуг» та «фінансовий ринок» між собою

- a) відрізняються тим, що поняття «фінансовий ринок» є більш узагальнюючим, ніж поняття «ринок фінансових послуг», оскільки передбачає наявність установ, організацій та суб'єктів, які володіють інвестиційним капіталом;
- b) ці поняття ідентичні;
- c) відрізняються тим, що поняття «фінансовий ринок» передбачає рух товарів та фінансових активів, а поняття «ринок фінансових послуг» має на меті надання різноманітних послуг, які прямо не пов'язані з фінансовими ресурсами;
- d) відрізняються тим, що поняття «ринок фінансових послуг» є більш широким, оскільки до нього належить більша частина фінансового ринку.

3. Фінансові активи – це:

- a) грошові кошти, угоди, що укладаються з метою купівлі – продажу за обміну фінансових інструментів; частина капіталу підприємства;
- b) виключно грошові кошти;
- c) активи підприємства, виражені в грошових одиницях;
- d) фінансові ресурси суб'єктів господарювання, призначені для інвестицій.

4. Фінансові послуги – це:

- a) послуги, які пропонуються учасниками ринку для прискорення операцій з фінансовими активами;
- b) операції з фінансовими активами;
- c) операції фінансових установ;
- d) послуги підприємств, установ, організацій та суб'єктів господарювання, які пропонуються ними в межах основної діяльності з метою отримання прибутку.

5. Основна мета учасників фінансового ринку — це:

- a) розвиток фінансових установ і структур, які являють собою основу ринку;
- b) взаємодія учасників на ринку та рух товарів і послуг;
- c) отримання прибутку учасниками ринку через операції купівлі-продажу активів і послуг;
- d) недопущення монополізації окремих сегментів фінансового ринку.

6. Пряме інвестування на ринку фінансових послуг передбачає

- a) дольову участь та інвестування шляхом одержання позик;
- b) виключно дольову участь інвестора;
- c) надання інвестиційних коштів на умовах позики;
- d) інвестування шляхом придбання цінних паперів.

7. За логікою субординації юридичних документів законодавчі та нормативно – правові акти, за якими здійснюється регулювання ринку фінансових послуг використовуються у такій послідовності:

- a) Конституція України, укази президента та постанови Кабінету Міністрів, судові рішення щодо правильності укладених угод, угоди учасників ринку;
- b) Конституція України, укази президента, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів, судові рішення щодо правильності укладених угод, рішення Арбітражного суду у господарських правовідносинах;
- c) Конституція України, Закони Верховної Ради та укази президента, нормативно – правові акти Кабінету Міністрів, судові рішення щодо правильності укладених угод, угоди учасників ринку, рішення Арбітражного суду у господарських правовідносинах;
- d) Конституція України, Закони Верховної Ради, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів, судові рішення щодо правильності укладених угод, рішення Арбітражного суду у господарських правовідносинах.

8. Основні форми державного регулювання ринку фінансових послуг:

- a) ліцензування діяльності з надання фінансових послуг, контроль дотримання умов ліцензії;
- b) застосування адміністративних і штрафних санкцій;
- c) обмеження дії ліцензії, а у деяких випадках її вилучення;
- d) нагляд за діяльністю фінансових установ, нормативно – правове регулювання, застосування уповноваженими державними органами заходів впливу.

9. Органи, які здійснюють державне регулювання ринку фінансових послуг

- a) у взаємодії регулюють усі сегменти ринку, збираючи інформацію про нього із підсумків діяльності усіх органів;
- b) поділяються на ті, що здійснюють регулювання окремих сегментів ринку та тих, на які покладені функції регулювання ринку в цілому,

взаємодіють і співпрацюють між собою;

с) регулюють сегменти ринку виходячи з закріплених за кожним органом повноважень, функцій і завдань, при цьому не перетинаються між собою в процесі діяльності;

д) функціонують у певній взаємодії між собою, переслідуючи інтереси держави, які полягають у збільшенні обсягу фінансових послуг на вітчизняному ринку.

10. Саморегулювання ринку фінансових послуг здійснюється з метою

а) захисту інтересів держави;

б) захисту інтересів учасників;

с) захисту інтересів фінансових установ, які функціонують на ринку;

д) запобігання монополізації та стимулювання конкуренції.

Лекція 2. Структура ринку фінансових послуг

1. В основу виділення кожного сегменту ринку фінансових послуг покладено

а) конкретний вид операцій з фінансовими активами;

б) конкретний вид фінансового активу;

с) конкретну фінансову послугу;

д) фінансові інститути та установи, які функціонують на ринку.

2. Сегменти ринку фінансових послуг тісно пов'язані між собою за рахунок того, що

а) один і той самий фінансовий актив може бути товаром декількох сегментів ринку;

б) усі сегменти ринку регулюються за єдиною нормативно – законодавчою базою;

с) на усіх сегментах ринку відбуваються операції купівлі – продажу та обміну;

д) надання фінансових послуг здійснюється в усіх сегментах ринку за єдиним механізмом.

3. Сегментація ринку фінансових послуг здійснюється з метою

а) виділення найбільш розвинених сегментів ринку;

б) дослідження найбільш розповсюджених видів фінансових послуг;

с) визначення найбільш розвинених галузей ринку;

д) дослідження споживачів конкретного виду фінансових послуг з метою вивчення їх вимог до якості цих послуг.

4. Сегментація ринку фінансових послуг за ступенем організованості виділяє

а) первинний і вторинний ринок;

- b) організований і неорганізований;
- c) місцевий, регіональний;
- d) внутрішній, зовнішній.

5. Допуск цінних паперів до торгів на біржовому ринку має назву

- a) лістинг;
- b) лізинг;
- c) селенг;
- d) інкасо.

6. Однією з причин того, що переважна більшість цінних паперів фондового ринку країни обертається на позабіржовому ринку є

- a) відсутність контролю і регулювання позабіржового ринку як з боку держави так і з боку саморегулювних організацій;
- b) ширші можливості і перспективи позабіржового ринку порівняно із біржовим;
- c) складна процедура допуску цінних паперів до торгів, вимоги якої не може виконати більшість підприємств;
- d) сприятливі можливості виходу на міжнародний ринок.

7. Інструменти ринку фінансових послуг

- a) розрізняються за видами суб'єктів, що їх використовують;
- b) класифікуються за видами договорів на ринку;
- c) однакові для всіх сегментів ринку фінансових послуг;
- d) розрізняються в залежності від ринку, на якому використовуються.

8. Держава як суб'єкт ринку фінансових послуг пов'язана з економічною системою через

- a) державні органи, які здійснюють контроль за перерозподілом капіталу на ринку фінансових послуг;
- b) здійснення державних позик;
- c) державні страхові компанії, які беруть участь у формуванні доходів держави;
- d) інститути соціального забезпечення.

9. Домогосподарства на ринку фінансових послуг виконують такі функції

- a) споживання, постачання факторів виробництва, заощадження;
- b) посередництво, зберігання, споживання;
- c) накопичення, інвестування, кредитування;
- d) перерозподіл, посередництво, постачання факторів виробництва.

10. Основне завдання підприємств, що функціонують на ринку

фінансових послуг полягає у

- a) виконанні посередницької і регулюючої функції;
- b) формуванні власних фондів та резервів фінансових ресурсів;
- c) забезпеченні кругообігу капіталу, обігу цінних паперів, створенні нових фінансових послуг;
- d) емісії цінних паперів та забезпеченні їх первинного розміщення.

Лекція 3. Інфраструктура ринку фінансових послуг

1. Інфраструктура ринку фінансових послуг

- a) постійно змінюється через динамічність самого ринку;
- b) змінюється виключно у відповідь на вимоги законодавства;
- c) стабільна, оскільки її мета - не допускати коливань ринку фінансових послуг;
- d) кардинально змінюється у відповідь на будь-які коливання вітчизняного чи світового ринку.

2. Фондова біржа на ринку фінансових послуг

- a) функціонує з метою отримання прибутку і займається реалізацією цінних паперів від свого імені або від імені клієнта;
- b) функціонує з метою отримання прибутку та емітує власні зобов'язання;
- c) організація, яка створюється без цілі отримання прибутку та займається виключно організацією і укладанням угод купівлі-продажу цінних паперів та їх похідних;
- d) державна організація, яка створюється без цілі отримання прибутку, займається організацією угод купівлі-продажу усіх видів цінних паперів, а також контролем та регулюванням ринку.

3. Фондова біржа - це

- a) неорганізований ринок цінних паперів;
- b) організований ринок цінних паперів;
- c) стихійний ринок цінних паперів;
- d) ринок, ступінь організації якого залежить від стану економіки в країні.

4. Діяльність фондової біржі як організатора торгівлі зупиняється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку в разі, коли кількість її членів

- a) менше ніж 50;
- b) менше ніж 40;
- c) менше ніж 30;
- d) менше ніж 20.

5. Пряме призначення валютних бірж

- a) визначати валютний курс, який представляє собою вартість іноземної валюти;
- b) забезпечувати стабільність вітчизняної валюти на основі співвідношення валютних курсів;
- c) стимулювання розвитку валютного ринку країни;
- d) на основі співвідношення валютних курсів забезпечувати прибуток установ, які здійснюють валютні операції.

6. Структура Національної депозитарної системи передбачає

- a) чотири рівні;
- b) три рівні;
- c) два рівні;
- d) головний і другорядні депозитарії.

7. Депозитарна діяльність для товариства - це

- a) один з багатьох видів діяльності поряд з регулюванням, консалтингом та довірчими операціями;
- b) один з видів діяльності, які покладаються на депозитарії державою залежно від вимог ринку;
- c) один з трьох основних видів діяльності; зберігання, укладання біржових угод, контроль за їх виконанням;
- d) має бути єдиним видом діяльності.

8. Клієнтами депозитарію є:

- a) посередники, емітенти;
- b) інвестори, емітенти, будь-які учасники ринку фінансових послуг;
- c) емітенти, зберігачі, інші депозитарії;
- d) емітенти, інвестори, банки.

9. В структурі ринку фінансових послуг може функціонувати

- a) необмежена кількість видів інвестиційних фондів, діяльність яких не заборонена законом;
- b) тільки закриті та відкриті інвестиційні фонди;
- c) тільки пайові та корпоративні інвестиційні фонди;
- d) цільові інвестиційні фонди, у яких частка державного капіталу складає не менше 25%.

10. Інвестиційні компанії здійснюють діяльність з управління цінними паперами

- a) від імені клієнта та за його дорученням;
- b) від свого імені за винагороду на підставі відповідного договору;
- c) від імені посередницьких організацій, якщо інше не передбачено договором;
- d) від різних учасників ринку на підставі укладеного договору.

Лекція 4. Посередники на ринку фінансових послуг

1. Канали розподілу споживчих товарів та фінансових послуг - це

- a) сукупність фірм чи окремих осіб, які являють собою ринок збуту товарів чи послуг на ринку;
- b) установи ринку фінансових послуг, які забезпечують рух товарів і послуг від виробника до споживача у оптовій чи роздрібній системі торгівлі;
- c) сукупність установ, які здійснюють оформлення документів для подальшого вільного руху товарів і послуг на ринку фінансових послуг;
- d) сукупність фірм чи окремих осіб, які беруть на себе право власності на товар чи послугу або сприяють передачі цього права іншим фірмам чи особам на шляху руху товарів чи послуг від виробника до споживача.

2. На ринку фінансових послуг функціонує чотири основні типи посередників:

- a) брокер, маклер, дилер, андерайтер;
- b) агент чи брокер, дилер, дистриб'ютор, комісіонер;
- c) дистриб'ютор, комісіонер, комівояжер, агент;
- d) трейдер, маклер, дилер чи агент, брокер.

3. Фінансові посередники - це

- a) група банків та небанківських інститутів, діяльність яких полягає у ефективному розподілі капіталу між учасниками ринку фінансових послуг;
- b) біржі, позабіржові системи і депозитарії, що діють за комісійну винагороду і забезпечують взаємодію покупця і продавця на ринку фінансових послуг;
- c) фінансові інститути, інфраструктурні учасники, функції яких полягають в акумулюванні коштів фізичних та юридичних осіб та в подальшому їх наданні у розпорядження позичальників на комерційних основах;
- d) юридичні та фізичні особи, які функціонують на ринку фінансових послуг з метою акумуляції коштів фізичних та юридичних осіб та подальшому їх наданні у розпорядження позичальників на комерційних

основах.

4. Основне завдання інституціональних посередників полягає у

- a) акумуляції тимчасово вільних коштів фізичних та юридичних осіб і перетворенні їх на потужні інвестиції;
- b) акумуляції тимчасово вільних коштів фізичних та юридичних осіб і перетворенні їх на масштабні заощадження;
- c) акумуляції тимчасово вільних коштів фізичних та юридичних осіб і перетворенні їх на державні важелі економічного впливу;
- d) акумуляції тимчасово вільних коштів фізичних та юридичних осіб і перетворенні їх на засіб регулювання бюджетної політики.

5. Завдання інфраструктурних посередників – це

- a) обслуговування потоків фінансових ресурсів, інформації та послуг фінансового характеру, що спрямоване на створення умов пошуку продавців та покупців;
- b) формування ефективних механізмів взаємодії та інвесторами інфраструктурними учасниками ринку фінансових послуг;
- c) зниження ризику фінансових операцій за рахунок застосування схем диверсифікації ризику;
- d) налаштування механізму взаємодії усіх інфраструктурних учасників ринку фінансових послуг.

6. Банки посідають ключове місце серед фінансових посередників тому, що

- a) велика кількість банківських установ забезпечує їх тісну взаємодію, що збільшує кількість осіб, зацікавлених саме у банківському посередництві;
- b) наявність значних обсягів грошових коштів дозволяє їм впливати на пропозицію грошей та надавати великі обсяги фінансових послуг учасникам ринку;
- c) банківські депозити є надійною гарантією виконання посередницьких зобов'язань;
- d) стимулюються до посередницької діяльності державою і установами, які є інститутами інфраструктури ринку фінансових послуг.

7. Банки як фінансові посередники проявляють свою сутність через базові операції

- a) довірчі, лізингові, факторингові;
- b) трастові, селенгові, інвестиційні;
- c) довірчі, інвестиційні, розрахункові;
- d) депозитні, позикові, розрахункові.

8. Основна відмінність небанківських фінансових установ від банків полягав в тому, що їх діяльність

- a) пов'язана виключно із документальним обслуговуванням фінансових послуг і операцій;
- b) пов'язана із реєстраторськими функціями установ інфраструктури;
- c) не пов'язана з тими операціями, які визнані як базові банківські;
- d) не пов'язана з тими операціями, які визнані як спеціалізовані банківські.

9. За недепозитного залучення коштів ризик такої операції

- a) зростає по мірі збільшення строку угоди;
- b) зменшується по мірі збільшення строку угоди;
- c) не залежить від строку угоди;
- d) прямо пропорційний винагороді за надання коштів у тимчасове користування.

10. До договірних посередників належать:

- a) страхові компанії та недержавні пенсійні фонди;
- b) інвестиційні компанії та фонди, торгові організації, довірчі товариства;
- c) страхові компанії, пенсійні фонди, ломбарди, лізингові та факторингові компанії;
- d) будь-які установи інфраструктури, з якими укладено відповідний договір.

Лекція 5. Фінансові послуги на валютному ринку

1. Валютний ринок - це

- a) сфера економічних відносин з купівлі-продажу іноземної валюти і цінних паперів в іноземній валюті, а також послуг з інвестування валютного капіталу;
- b) купівля-продаж іноземної валюти в уповноважених, визначених законом установах;
- c) сукупність установ, які здійснюють регулювання механізму купівлі-продажу валюти;
- d) послуги інститутів інфраструктури ринку фінансових послуг з купівлі-продажу валютного капіталу.

2. За сферами діяльності вирізняють валютні ринки:

- a) державний, локальний, регіональний;
- b) готівковий, безготівковий;
- c) оптовий, роздрібний, змішаний;
- d) функціональний, інституційний, організаційно-технічний.

3. Вільний валютний ринок передбачає:

- a) необмеженість здійснення валютних операцій на внутрішньому ринку і вільний вихід на світовий валютний ринок;
- b) встановлення валютних курсів під впливом попиту і пропозиції та

необмежене державою чи іншими суб'єктами ринку надання валютних послуг;

с) встановлення вигідних умов валютних операцій для даної країни незалежно від державного регулювання та вимог світового ринку;

д) діяльність на валютному ринку об'єднань учасників, які вільно встановлюють для себе умови купівлі-продажу валюти.

4. Обмеження валютного ринку впроваджуються як

а) інструмент регулювання міжнародних валютних угод;

б) чинник впливу на ринкову економіку та регулювання грошової політики держави;

с) чинники впливу на структуру внутрішнього державного боргу та ВВП;

д)) передумова формування валютних резервів держави для управління зовнішнім державним боргом.

5. Загальне керівництво валютною політикою здійснюють

а) інститути інфраструктури фінансового ринку та фінансових послуг у сфері валютного регулювання;

б) Кабінет Міністрів України та Міжнародний валютний фонд;

с) Президент України та Верховна Рада;

д) Національний банк України та комерційні банки.

6. Головною виконуючою установою валютного регулювання є

а) Міністерство фінансів України;

б) Кабінет Міністрів України;

с) Міністерство економіки України;

д) Національний банк України.

7. Активи валютного ринку включають:

а) будь-які фінансові інструменти;

б) дорогоцінні метали;

с) тільки грошові знаки;

д) грошові знаки та цінні папери.

8. У практиці функціонування валютного ринку використовуються групи валютних операцій

а) «спот» і «форвард»;

б) «спліт» і «опціон»;

с) фастові і селенгові;

д) депозитні і розрахункові.

9. Поточні валютні операції здійснюються протягом

а) 90 днів;

- b) 60 днів;
- c) 180 днів;
- d) 360 днів.

10. Послуги на валютному ринку здійснюються за такими напрямками:

- a) відкриття депозитів, надання позик, страхові послуги;
- b) послуги, пов'язані із спекуляціями, рухом капіталу, переказом валюти;
- c) управління валютними цінностями;
- d) послуги депозитно-позикового характеру.

Лекція 6. Фінансові послуги на грошовому ринку

1. Грошовий ринок – це

- a) ринок купівлі – продажу будь – яких товарів і послуг за готівку;
- b) обіг грошових засобів в мережі уповноважених установ;
- c) спеціалізовані банківсько – фінансові інститути, що забезпечують врівноваження попиту та пропозиції на гроші як специфічний товар;
- d) оцінка в грошових одиницях будь – яких активів з метою можливого продажу.

2. Грошовий ринок обслуговує:

- a) короткотермінові угоди;
- b) середньострокові угоди;
- c) довгострокові угоди;
- d) коротко, середньо та довгострокові угоди.

3. За видами інструментів грошовий ринок поділяється на:

- a) кредитний ринок, ринок прямих інвестицій;
- b) ринок позикових зобов'язань, валютний ринок, ринок цінних паперів;
- c) ринок короткострокових та довгострокових зобов'язань;
- d) страховий ринок, ринок землі, ринок нерухомості.

4. За інституційними ознаками грошових потоків грошовий ринок поділяється на:

- a) ринок міжнародних валютних угод, ринок біржових спекуляцій;
- b) організований та неорганізований ринок;
- c) ринок золота та дорогоцінних металів, валютний ринок, ринок цінних паперів;
- d) кредитний ринок, ринок небанківських фінансових установ, фондовий ринок.

5. За економічним призначенням купівлі грошей грошовий ринок поділяється на

- a) ринок грошей, ринок капіталів;
- b) валютний ринок, ринок короткострокових цінних паперів;
- c) ринок банківських позик, ринок золота та дорогоцінних металів;
- d) ринок державних зобов'язань, валютний ринок.

6. Основною причиною активності фінансових посередників на грошовому ринку є

- a) високий рівень державного контролю за обігом грошей і, відповідно, надійність операцій;
- b) розгалужена мережа установ інфраструктури;
- c) швидка можливість отримати запланований обсяг доходу;
- d) відкритість та прозорість грошового ринку.

7. Фінансові послуги банків на грошовому ринку поділяються на:

- a) послуги для юридичних осіб, послуги для органів місцевого самоврядування, послуги для небанківських фінансово-кредитних установ;
- b) послуги для об'єднань юридичних осіб, послуги для установ інфраструктури;
- c) послуги для фізичних або приватних осіб, послуги для юридичних осіб, послуги для банківських установ;
- d) послуги для банківських установ, послуги для небанківських фінансово - кредитних установ.

8. До інститутів, які функціонують на грошовому ринку належать:

- a) підприємства усіх форм власності;
- b) підприємства, саморегулювні організації, інвестиційні фонди;
- c) трастові і селенгові установи;
- d) страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, спеціалізовані фінансово – кредитні інститути.

9. На грошовому ринку основні види діяльності страховиків такі:

- a) інвестиційна, фінансова;
- b) фінансова, накопичувальна;
- c) розрахункова, перестраховальна;
- d) посередницька, консультативна.

10. СФКІ на грошовому ринку здійснюють такі послуги:

- a) страхові, депозитні;
- b) послуги, пов'язані зі спекуляціями, рухом капіталу, переказом валюти;
- c) послуги з збереження заощаджень, кредитування, диверсифікації ризику;
- d) надання позик, консультаційні, розрахункові.

Лекція 7. Фінансові послуги на ринку позикового капіталу

1. Ринок позикового капіталу – це

- a) сукупність кредитно – фінансових установ через які рухається позиковий капітал;
- b) обіг грошових засобів в мережі підприємницьких структур;
- c) купівля – продаж значних обсягів грошових коштів;
- d) рух готівкових та безготівкових коштів на ринку як оплата наданих товарів та отриманих послуг.

2. Основною формою руху позикового капіталу є:

- a) лізинг;
- b) депозит;
- c) кредит;
- d) довірчі операції.

3. На ринку позикового капіталу кредити надаються на термін

- a) до 6 місяців;
- b) до 9 місяців;
- c) до 1 року;
- d) понад 1 рік.

4. З точки зору джерел залучення коштів ринок позикового капіталу включає:

- a) валютний ринок, ринок біржових спекуляцій;
- b) кредитний ринок, ринок акціонерного капіталу;
- c) ринок золота та дорогоцінних металів, ринок цінних паперів;
- d) організований та неорганізований ринок.

5. Основними учасниками ринку позикового капіталу є:

- a) інститути інфраструктури, банківські установи;
- b) фінансово – кредитні установи, ломбарди;
- c) будь – які посередницькі організації, кредитори;
- d) позичальники, первинні інвестори, спеціалізовані посередники.

6. Специфічною функцією, що відрізняє банки від інших фінансових інститутів є:

- a) випуск кредитних грошей;
- b) емісія власних боргових зобов'язань;
- c) розрахунково – позикові операції;
- d) обслуговування вексельних угод.

7. Види фінансових послуг з експорту капіталу стосуються:

- a) експорту цінних паперів, міжнародних митних послуг;
- b) експорту позикового та підприємницького капіталу, міжнародної економічної допомоги;
- c) експортних операцій з організації міжнародних торгівельних систем;
- d) організації та налагодження зовнішньоекономічних зв'язків.

8. Фінансові послуги з міжнародної економічної допомоги мають такі форми:

- a) матеріальна допомога, фінансова допомога;
- b) економічна допомога, валютна допомога;
- c) готівкова та товарна допомога;
- d) безоплатні асигнування та цільова допомога.

9. Капітал, який є предметом фінансової угоди або послуги і експортується поділяється на:

- a) цільовий та інвестиційний;
- b) економічний та бюджетний;
- c) приватний та державний;
- d) внутрішній та зовнішньоекономічний.

10. Види міжнародних інвестицій:

- a) планові, цільові, фактичні;
- b) реальні, інтелектуальні, фінансові;
- c) товарні, проектні;
- d) державні, місцеві.

Лекція 8. Фінансові послуги комерційні банки на ринку фінансових послуг

1. Банки в Україні можуть функціонувати як

- a) державні або приватні;
- b) універсальні або спеціалізовані;
- c) філії або представництва;
- d) централізовані та де централізовані.

2. Банк набуває статусу спеціалізованого банку у разі, якщо

- a) не менше 35% його активів є активами одного типу;
- b) більше 50% його пасивів є вкладками фізичних осіб;
- c) більше 60% його пасивів є вкладками фізичних осіб;
- d) більше 50% його активів є активами одного типу.

3. Основні групи активних операцій банків такі :

- a) міжбанківське кредитування, інвестиційні;
- b) депозитні, консультативні, довірчі;

- c) інвестиційні, обліково – позикові, касові, розрахункові;
- d) купівля – продаж цінних паперів, заощаджувальні, регулятивні.

4. Різновиди банківського кредитування:

- a) кредитування у формі прямої видачі грошових коштів, кредитування із розстрочкою платежів;
- b) цільове та споживче;
- c) іпотечне, міжбанківське;
- d) забезпечене, незабезпечене.

5. Контокорентний кредит:

- a) пов'язаний із задоволенням поточної потреби клієнта в позикових коштах і за наявності угоди видається автоматично;
- b) є різновидом кредитування юридичних і фізичних осіб з особливістю його забезпечення виключно нерухомим майном;
- c) передбачає надання кредиту через чітко визначений період часу в майбутньому;
- d) має на меті кредитування тільки інститутів інфраструктури ринку фінансових послуг.

6. Овердрафт - це:

- a) кредит, що передбачає надання коштів юридичним особам у формі кредитної лінії з розстрочкою погашення до 1 року;
- b) довгостроковий вид кредитування, що надається під дохід від проекту;
- c) кредит, який надається у вигляді коштів за чеком або оплати рахунків клієнта понад існуючий залишок на рахунку, в межах встановленого ліміту;
- d) кредит, який надається під планову емісію боргових цінних паперів підприємства, частина яких в обсязі до 20% від обсягу емісії надходить у розпорядження банку.

7. Онкольний кредит – це

- a) довгостроковий кредит, який видається під будівництво і погашається прибутком, отриманим від його експлуатації за період до 5 років;
- b) короткостроковий кредит на значні суми, який надається фізичним особам під забезпечення нерухомістю або гарантію третьої особи;
- c) середньостроковий кредит, який надається юридичним особам – клієнтам банку на пільгових умовах щодо погашення;
- d) короткостроковий кредит, який видається під забезпечення цінними паперами та товаром і погашається за першою вимогою.

8. Основними видами кредиту індивідуальним позичальникам є:

- a) споживчий, корпоративний, лізинг;
- b) фірмовий кредит, вексельний кредит, факторинг;
- c) простий, цільовий, забезпечений;
- d) не забезпечений, під гарантію третіх осіб.

9. Пролонгація вексельного кредиту буває:

- a) коротко, середньо та довготермінова;
- b) пряма, проста та непряма;
- c) вимушена, невимушена;
- d) із зміною кредитного договору та без зміни кредитного договору.

10. Предметом застави може бути:

- a) будь-яке майно, яке відповідно до законодавства може бути відчужене;
- b) тільки нерухоме майно;
- c) тільки ліквідне майно і активи;
- d) майно, яке представляє фінансовий інтерес для кредитора.

11. Основні методи забезпечення капітальних вкладень грошовими коштами такі:

- a) прямий та опосередкований;
- b) фінансовий та товарний;
- c) поворотний та безповоротний;
- d) дотаційний та субсидіарний.

12. Факторинг – це

- a) короткостроковий кредит, пов'язаний з кредитуванням оборотних коштів підприємства;
- b) довгостроковий кредит, направлений на ліквідацію дебіторської заборгованості підприємства;
- c) довгостроковий кредит, направлений на ліквідацію кредиторської заборгованості підприємства;
- d) середньо або довгострокова форми кредитування, яка дозволяє підприємству отримати в оренду основні засоби.

13. Лізингова послуга банку передбачає його участь у частині

- a) фінансування лізингу та отримання майна у тимчасову власність;
- b) виділення коштів, отримання платежів і застави за лізині;
- c) посередництва між лізингодавцем та лізинготримувачем;
- d) отримання процентів за надані у позику кошти.

14. Селенг – це

- a) двостороння угода, яка полягає в наданні власником права розпоряджатися його майном селенг – компанії за визначену плату з умовою подальшої передачі цього майна у власність компанії;
- b) угода, яка передбачає послугу селенг – компанії щодо ефективного продажу майна клієнта за встановлений відсоток;
- c) угода надання майна клієнта селенг – компанії в оренду для використання його у якості застави операцій на ринку цінних паперів;
- d) двостороння угода майнового найму, яка полягає в передачі

власником своїх прав на користування та розпорядження його майном селенг – компанії за визначену плату.

15. Серед посередницьких послуг банків найбільш розповсюджені:

- a) посередництво при управлінні майном та при кредитуванні;
- b) посередництво при придбанні цінних паперів та нерухомості;
- c) посередництво при управлінні спадщиною;
- d) посередництво при укладанні депозитних угод.

Лекція 9. Фінансові послуги на фондовому ринку

1. Особливістю фондового ринку є:

- a) його здатність забезпечувати обіг грошових коштів, інвестованих у цінні папери;
- b) концентрація і розподіл інвестиційних ресурсів;
- c) методи диверсифікації ризику;
- d) тісний взаємозв'язок із світовим фондовим ринком і висока залежність від його коливань і тенденцій.

2. Активність інвесторів на позабіржовому ринку пояснюється:

- a) відсутністю будь – яких правил торгів,
- b) можливістю здійснювати більшу кількість операцій, ніж на біржовому ринку;
- c) вигідним механізмом котирування цінних паперів до торгів;
- d) відсутністю складних правил допуску цінних паперів до торгів.

3. Особливістю державно-правового регулювання фондового ринку є те, що воно виконується:

- a) державними установами на основі застосування принципу повноти та рівності;
- b) державними органами на основі застосування принципу субординації та примусовості;
- c) державними органами на основі жорстких механізмів, направлених на забезпечення державних інтересів;
- d) органами судової влади у частині вирішення правових спорів і скарг.

4. Інституційно – правове регулювання передбачає

- a) державно – правове регулювання;
- b) державне регулювання та саморегулювання;
- c) регулювання з боку саморегулюючих інститутів;
- d) правове регулювання учасників, то здійснюється ними самостійно в межах укладених угод.

5. «Головними» учасники фондового ринку вважаються тому, що:

- a) саме вони своїми діями створюють ринок цінних паперів, підтримують їх рух, забезпечують безперервність та постійність взаємодії суб'єктів на ньому;
- b) здійснюють контроль і регулювання ринку;
- c) прискорюють взаємодію між усіма учасниками ринку та контролюють виконання укладених угод;
- d) створюють правила і умови, яких мають дотримуватися усі учасники біржових торгів.

6. Складність моделі за якою на фондовому ринку діє посередник залежить від:

- a) обраної ним стратегії поведінки;
- b) рівня ризику конкретних фондових операцій;
- c) інтенсивності функціонування та обсягів фондового ринку;
- d) швидкості руху коштів на фондовому ринку.

7. Види операцій на фондовому ринку:

- a) операції з первинними та вторинними цінними паперами;
- b) емісійні, інвестиційні, розрахункові, касові;
- c) пайові, боргові, строкові;
- d) термінові, арбітражні, касові, опціони, ф'ючерси.

8. Котирування – це

- a) визначення ступеня ризику цінних паперів;
- b) визначення ступеня ліквідності цінних паперів;
- c) визначення курсу цінних паперів;
- d) визначення номінальної вартості цінних паперів.

9. До фінансових послуг, що надаються банками на фондовому ринку належать:

- a) виконання за цінними паперами, обслуговування їх обігу, зберігальні, трастові;
- b) надання кредитів під заставу цінних паперів, обслуговування векселів;
- c) інвестиційні, розрахункові, консалтингові;
- d) емісійні, довірчі, трастові.

10. Управління портфелем цінних паперів належить до:

- a) операцій будь – яких фінансових установ, що діють на фондовому ринку;
- b) фінансових послуг банків;
- c) фінансових послуг депозитаріїв;
- d) послуг, що можуть бути надані будь – якою фізичною чи юридичною особою.

Лекція 10. Фінансові послуги на страховому ринку

1. Обов'язковою умовою існування страхового ринку є:

- a) попит на страховий захист і його пропозиція;
- b) наявність розвиненого світового страхового ринку;
- c) наявність страхового ризику;
- d) інтереси держави та її законодавча і фінансова підтримка.

2. Зовнішнє оточення страхового ринку – це

- a) світовий страховий ринок;
- b) частина страхового ринку, яка включає нестрахові випадки;
- c) сукупність факторів, дія яких не може бути змінена втручанням страховика;
- d) неофіційний страховий ринок.

3. Внутрішня система страхового ринку – це

- a) внутрішнє середовище страхової компанії;
- b) процеси, на які страховик може здійснювати безпосередній вплив;
- c) страховий ринок всередині регіону, країни;
- d) система страхових відносин, яка охоплює договори, укладені тільки між резидентами.

4. Відмінність страхової компанії від страхового товариства полягає в тому, що:

- a) страхова компанія створюється з метою отримання прибутку, страхове товариство - для захисту інтересів своїх учасників;
- b) страхова компанія може здійснювати більшу кількість видів страхування, ніж страхове товариство;
- c) це принципово різні юридичні особи, у них немає жодних спільних рис;
- d) нічим не відрізняються між собою.

5. Відмінність страхового брокера від перестрахового брокера полягає в тому, що:

- a) страховий брокер не здійснює жодної діяльності пов'язаної з перестрахуванням;
- b) функції перестрахового брокера значно ширші, аніж страхового, він надає посередницькі послуги з усіх видів страхування, в тому числі — з перестрахування;
- c) функції страхового брокера включають посередницькі послуги з усіх видів страхування, в тому числі - з перестрахування, в той час як спеціалізація перестрахового брокера - виключно перестрахові послуга;
- d) вони відрізняються статусом, який визначає від чийого імені здійснюється їх діяльність.

6. Страховий продукт - це:

- a) специфічний вид страхового договору, що укладається при страхуванні операцій купівлі-продажу фінансових активів;
- b) конкретний вид страхових договорів, що передбачає страхування в галузі

торгівлі продуктами харчування;

- с) частка страхових ризиків страховика, що передається у перестрахування;
- д) набір основних і допоміжних послуг, що надаються страхувальнику при укладанні договору страхування.

7. Страхова послуга - це:

- а) послуга, що пропонується страхувальнику додатково до укладеного договору, спрямована на покращення його обслуговування;
- б) фінансова послуга у вигляді продажу зобов'язань з надання захисту, яку пропонують на ринку страховики потенційним страхувальникам;
- с) додатковий до основного договір страхування, який передбачає страховий захист іншого об'єкта (майна) страхувальника і оформлюється за зниженими тарифними ставками;
- д) послуга, яка передбачає касово-розрахункове обслуговування та надання юридичних консультацій.

8. Порядок надання послуг з обов'язкових видів страхування визначає:

- а) Верховна Рада України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- с) Міністерство Фінансів України;
- д) Нацкомфінпослуг.

9. Послуги з добровільних видів страхування надаються на підставі:

- а) інструкцій Кабінету Міністрів;
- б) договору страхування;
- с) нормативних документів Мінфіну;
- д) документів та інструкцій з ведення страхування, виданих Нацкомфінпослуг.

10. Характеристику та класифікаційні ознаки видів добровільного страхування визначає:

- а) уповноважений орган;
- б) страхова компанія;
- с) страхувальник;
- д) Нацкомфінпослуг.

Лекція 11. Фінансові послуги на ринку дорогоцінних металів

1. Вартість дорогоцінних металів:

- а) завжди зростає, незалежно від економічних і політичних коливань;
- б) коливається в унісон до коливань економіки та світового ринку;
- с) зростає в період політичної й економічної нестабільності і знижується в період спокою і зростання економіки;

d) знижується в період політичної й економічної нестабільності і зростає в період спокою і зростання економіки.

2. Правила здійснення операцій на міжнародному ринку дорогоцінних металів

- a) встановлюються європейськими організаціями та суворо контролюються учасниками;
- b) не контролюються державними органами або правила регулювання дуже ліберальні;
- c) є жорсткими, встановлюються виключно учасниками ринку і базуються на попередньому досвіді купівлі – продажу дорогоцінних металів;
- d) стосуються тільки масштабних угод між державами і визначаються ними.

3. Чи існує ринок безготівкового металу?

- a) так, це дуже розвинений і потужний сегмент, що передбачає торгівлю дорогоцінними металами без їх фізичної наявності;
- b) ні, на ринку дорогоцінних металів здійснюється торгівля виключно фізично наявними дорогоцінними металами;
- c) ні, через високу ліквідність цього ринку та учать в торгах розвинених держав, торгівля передбачена тільки з наявними дорогоцінними металами;
- d) так, існує, але як виняток за умови неможливості при підписанні угоди забезпечити фізичної наявності значних обсягів дорогоцінних металів.

4. Чи потрібна ліцензія (інший документ) уповноваженим банкам для здійснення операцій з фізичною поставкою банківських металів:

- a) так, потрібна;
- b) ні, не потрібна;
- c) потрібна ліцензія і сертифікат;
- d) потрібен сертифікат.

5. Операції на ринку дорогоцінних металів здійснюють:

- a) уповноважені банки та Національний банк України;
- b) юридичні і фізичні особи, а також будь – які фінансові установи;
- c) тільки юридичні особи, які мають ліцензію для проведення операцій з дорогоцінними металами;
- d) тільки Національний банк України.

6. Торгівля металом на ринку здійснюється:

- a) у зручній для учасників формі і послідовності;
- b) регламентованою є тільки форма зливків, інша частина операції проводиться за договором;
- c) тільки в регламентованій стандартній формі;
- d) регламентованим є тільки період фізичної поставки дорогоцінних металів за договором.

7. Види операцій з купівлі-продажу банківських металів

- a) спот, опціон, ф'ючерс, форвард;

- b) тод, том, спот, форвард, ф'ючерс;
- c) форвард, ф'ючерс;
- d) тод, том, спот, опціон.

8. Операції та послуги з купівлі-продажу банківських металів та за ф'ючерсними контрактами проводяться на біржах:

- a) за валюту 1-ї групи (визначену Класифікатором валют), будь-якими банками від свого імені за дорученням і за рахунок коштів клієнтів;
- b) за гривні уповноваженими банками від свого імені за дорученням і за рахунок коштів клієнтів-резидентів;
- c) за валюту 1-ї та 2-ї груп (визначені Класифікатором валют), будь-якими фінансовими установами та банками від свого імені і за свій рахунок;
- d) за гривні та валюту 1-ї групи (визначену Класифікатором валют), уповноваженими банками від імені клієнта і за його рахунок.

9. Продаж банківських металів з їх фізичною поставкою (з вивезенням за межі України) здійснюється:

- a) за умови отримання дозволу головної фінансової установи країни, куди ввозяться банківські метали;
- b) без жодних особливих умов;
- c) за умови отримання індивідуальної ліцензії Національного банку та дозволу Нацкомфінпослуг на вивезення банківських металів;
- d) за умови отримання індивідуальної ліцензії Національного банку на вивезення банківських металів.

10. Проценти за кредитами в банківських металах зазвичай сплачуються:

- a) у банківських металах або в гривнях;
- b) у банківських металах, що визначено регулюючими установами;
- c) у гривнях, що визначено Нацбанком;
- d) у валюті 1-ї групи Класифікатора валют.

Лекція 12. Фінансові послуги на ринку нерухомості

1. До нерухомості за походженням відносяться:

- a) будівлі, споруди, об'єкти незавершеного будівництва;
- b) мобільні споруди та об'єкти житлового призначення;
- c) повітряні і морські судна, судна внутрішнього плавання, космічні об'єкти;
- d) земельні ділянки, ділянки надр і все, що міцно пов'язане із землею, зокрема ліси, багаторічні насадження, будівлі, споруди, об'єкти незавершеного будівництва.

2. До нерухомості за законом відносяться:

- a) мобільні споруди та об'єкти житлового призначення;

- b) земельні ділянки, ділянки надр і все, що міцно пов'язане із землею;
- c) повітряні і морські судна, судна внутрішнього плавання, космічні об'єкти;
- d) земельні ділянки та об'єкти житлового призначення.

3. За рівнем ліквідності нерухомість належить до

- a) низьколіквідних активів;
- b) ліквідних активів;
- c) активів середньої ліквідності;
- d) активів, ліквідність яких коливається залежно від географічного розташування нерухомості.

4. Чим більше цінність нерухомості залежить від її місця розташування

- a) тим більшу вагу в доході від нерухомості має рента;
- b) тим більшу вагу в доході від нерухомості має прибуток від капіталу;
- c) тим більшу вагу в доході від нерухомості має позичковий процент на вкладений капітал;
- d) у будь-якому випадку частки складових доходу від нерухомості в середньому є однаковими.

5. Ріелторська діяльність в Україні регулюється:

- a) Цивільним кодексу;
- b) Законом України “Про фінансово – кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю»;
- c) Законом України “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»;
- d) не врегульована жодним законодавчим актом.

6. Професійні учасники ринку поділяються на:

- a) первинних і вторинних;
- b) універсальних і спеціалізованих;
- c) інституціональних та не інституціональних;
- d) установ інфраструктури та посередників.

7. Найбільш поширеними на ринку нерухомості України є:

- a) кредитні послуги;
- b) ріелторські послуги;
- c) інвестиційне консультування;
- d) оціночні послуги.

8. Страхові послуги на ринку нерухомості надаються з метою запобігти:

- a) подальшому обігу конкретних нерухомих об'єктів;
- b) виникненню додаткових прав зі сторони третіх осіб на нерухомість;
- c) втраті інвестицій у нерухомість через форс-мажорні обставини;
- d) знеціненню нерухомості та невиконанню угоди.

9. Девелоперська діяльність передбачає:

- a) вибір джерел, форми фінансування та забезпечення ефективного механізму повернення фінансових ресурсів;
- b) розпорядження нерухомістю за дорученням власника;
- c) реєстрацію технічних параметрів об'єктів нерухомості;
- d) реєстрацію прав на володіння нерухомістю.

10. Характерною тенденцією розвитку професійної діяльності на ринку нерухомості є:

- a) звуження діяльності професійних учасників і перетворення їх на спеціалізовані компанії, які функціонують у певному сегменті ринку нерухомості;
- b) формування великої кількості дрібних ріелторських агентств, які надають однакові послуги на ринку нерухомості і виборюють собі місце на ринку різними способами, в тому числі шахрайськими;
- c) перетворення ріелторських компаній в комплексні консалтингові підприємства, що надають повний комплекс послуг при проведенні операцій з власністю;
- d) тісна співпраця ріелторів з банківськими установами та реєстраторами прав на нерухомість, що призвели до зменшення їх кількості на користь останніх.

Лекція 13. Фінансові послуги на інформаційному ринку

1. Інформаційна продукція – це:

- a) інформація, що подається через ЗМІ як безкоштовно так і на платній основі;
- b) рекламна продукція у будь-якому вигляді;
- c) матеріалізований результат інформаційної діяльності, призначений для задоволення інформаційних потреб суспільства;
- d) збірники інструкцій, нормативів, статистичних даних, які використовуються в процесі діяльності підприємств, установ, організацій.

2. Інформаційна послуга – це:

- a) діяльність установ-продавців інформаційних продуктів, спрямована на обізнаність у сфері інформаційного забезпечення;
- b) інформаційна діяльність, яка здійснюється у визначеній законом формі по доведенню інформаційної продукції до споживачів;
- c) послуги по тиражуванню інформаційних продуктів;
- d) послуги освітніх закладів усіх рівнів акредитації.

3. Структура інформаційного ринку включає:

- a) рекламну продукцію, інформацію для споживачів, інструкції та нормативні документи, законодавчу інформацію;
- b) ЗМІ, друковані видання, інформаційне забезпечення та програмування;

- с) ділову інформацію, інформацію для фахівців та споживачів, інформаційне забезпечення, послуги освіти;
- д) інформаційне забезпечення, інформацію для фахівців, технічні засоби і продукти.

4. Чи можуть бути об'єктами товарних відносин інформаційна продукція та інформаційні послуги громадян та юридичних осіб, які займаються інформаційною діяльністю?

- а) так, можуть;
- б) ні, не можуть;
- с) згідно Закону товаром вважається тільки інформаційна продукція;
- д) об'єктами товарних відносин можуть бути тільки інформаційні послуги.

5. Ціни і ціноутворення на інформаційну продукцію та інформаційні послуги встановлюються:

- а) Законом України «Про інформацію»;
- б) Законом України «Про захист інформації в автоматизованих системах»;
- с) договорами, за винятком випадків, передбачених Законом;
- д) у всіх випадках - на основі домовленості між сторонами.

6. Посередницькі функції на ринку інформації виконують:

- а) брокерські фірми та Internet – провайдери, підприємства оптової і роздрібної торгівлі інформаційними продуктами та послугами;
- б) виробники первинної та вторинної інформації;
- с) органи державного управління, статистики, спілки підприємців;
- д) виробники (розробники) технологій обробки інформації, засобів комунікацій.

7. Основні постачальники ділової і комерційної інформації - це:

- а) виключно органи державного управління та контролю за діяльністю суб'єктів підприємництва;
- б) засоби масової інформації і спеціалізовані видання;
- с) бібліотечні фонди та мережа Інтернет;
- д) органи державного управління, статистики, спеціалізовані інформаційні фірми, видавництва, центри науково-технічної інформації.

8. Ринок інформаційних послуг охоплює:

- а) послуги з технічного обслуговування і ремонту конторських, лічильних машин і комп'ютерної техніки;
- б) мережеві, телекомунікаційні послуги, послуги у сфері інформації, послуги у сфері навчання;
- с) послуги з оброблення даних та створення програмного забезпечення;
- д) консультаційні послуги пов'язані з базами даних.

9. До послуг з навчання і перепідготовки відносяться:

- а) будь-які послуги з навчання, які надаються спеціалізованими установами та організаціями;
- б) послуги з отримання вищої освіти та послуги з перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- с) платні послуги усіх установ, які здійснюють навчання, та перепідготовку;
- д) послуги з заочного навчання та перепідготовки кадрів, що надаються спеціалізованими установами.

10. Мережеві послуги – це:

- а) послуги з отримання інформації та передавання повідомлень у мережах;
- б) послуги з обробки даних і передавання звуку (голосу);
- с) послуги з установами та обслуговування обладнання у приміщеннях користувача;
- д) послуги з управління мережами, мережевої обробки даних і передавання повідомлень у мережах.

Лекція 14. Ризик на ринку фінансових послуг

1. Інвестиційний ризик фінансових послуг:

- а) повністю і завжди залежить від ризику відповідних фінансових операцій;
- б) залежить від виду відповідних фінансових операцій;
- с) залежить від терміну виконання договору фінансової операції;
- д) не залежить від ризику фінансових операцій, які пов'язані з фінансовими послугами.

2. Систематичні ризики:

- а) властиві операціям та послугам на усіх фінансових ринках і незначно коливаються залежно від конкретного фінансового активу чи послуги;
- б) ризики, які мають циклічний характер і періодично виникають внаслідок зростань і падінь ринку;
- с) властиві операціям та послугам на окремих сегментах фінансового ринку, ризик на яких має значний діапазон коливань;
- д) ті, які виникають внаслідок корегувань механізмів торгівлі установами інфраструктури ринку.

3. Несистематичні ризики

- а) характерні для операцій з валютою та строковими угодами;
- б) супроводжують операції на фондовому ринку;
- с) пов'язані з конкретним видом послуги або активу;
- д) властиві операціям та послугам на усіх фінансових ринках.

4. Валютний ринок – це ймовірність

- а) фінансових втрат юридичних осіб на міжбанківському або світовому ринку;
- б) втрат грошових коштів через зміну курсу однієї валюти відносно іншої за певний період часу;

- c) грошових втрат через зміну вартості золота та дорогоцінних металів на світовому ринку;
- d) втрат коштів банків та фінансових установ через негативний вплив світової економічної кризи.

5. Для зниження ризику падіння курсу валюти ціни найбільшого поширення набуло:

- a) золоте застереження;
- b) одно валютне застереження;
- c) двохвалютне застереження;
- d) багатовалютне застереження.

6. До сучасних методів страхування належать:

- a) валютні застереження та опціони;
- b) валютні ф'ючерси та валютні опціони;
- c) міжбанківські операції «овердрафт» та «оверднайт»;
- d) операції РЕПО та золоте застереження.

7. Управління кредитним ризиком здійснюється через:

- a) диверсифікація кредитів, їх страхування, лімітування, аналіз кредитоспроможності, забезпечення та контроль за погашенням;
- b) аналіз та моніторинг кредитних вкладень, страхування та перестраховування, формування ліквідного портфеля цінних паперів;
- c) надання консалтингових послуг, постійний аналіз та контроль за платоспроможністю позичальника;
- d) тісний взаємозв'язок кредитних установ в частині доступу до інформації за позичальниками, контроль за забезпеченням кредитів.

8. Для мінімізації ризику інвестицій у цінні папери використовуються:

- a) послуги страхових компаній;
- b) первинні цінні папери;
- c) похідні цінні папери;
- d) операції «своп» та валютні операції.

9. Активне управління портфелем цінних паперів зводиться по суті до:

- a) використання коливань ринку на користь ціни цінних паперів та досвіду інвестора;
- b) диверсифікації інвестицій у цінні папери;
- c) укладання страхових угод;
- d) планування і прогнозування динаміки портфеля, аналіз ринку.

10. Ризики притаманні ринку нерухомості можна розділити на групи:

- a) світові, внутрішні, локальні;
- b) страхові, нестрахові;
- c) ризики первинного та вторинного ринку нерухомості;
- d) систематичні, несистематичні, випадкові.

11. Статистичні методи оцінки відображають ризик як:

- a) математичне сподівання;
- b) стандартне квадратичне відхилення;
- c) коефіцієнт детермінації;
- d) коваріацію.

12. Типи портфелів нерухомості:

- a) диверсифікований та недиверсифікований;
- b) орієнтований на зростання та орієнтований на дохід;
- c) короткостроковий та довгостроковий;
- d) високоліквідний та низьколіквідний.

13. Основний вид страхових ризиків іпотечної діяльності – це:

- a) страхування життя і здоров'я власника та предмету іпотеки;
- b) добровільне страхування життя позичальника;
- c) накопичувальне страхування життя власника іпотеки;
- d) страхування відповідальності ріелтора та нотаріуса.

14. Титульне страхування – це:

- a) страхування ризику зниження ліквідності нерухомості;
- b) страхування ризику зростання відсоткової ставки за іпотечним кредитом;
- c) страхування ризику припинення права власності на нерухоме майно;
- d) страхування ризику падіння ринку нерухомості.

15. Страхування ризиків учасників ринку нерухомості пов'язано із:

- a) страхуванням інвесторів-пайовиків;
- b) страхуванням іпотечних облігацій;
- c) страхуванням землі та об'єктів нерухомості;
- d) страхуванням нерухомості від наслідків інфляційного ризику.

Лекція 15. Хеджування та спекуляція на фінансовому ринку

1. Арбітражне хеджування – це:

- a) купівля-продаж ф'ючерсного контракту до здійснення угоди з реальним товаром з метою вибору оптимального моменту продажу наявного товару;
- b) купівля-продаж форвардного контракту у момент здійснення угоди з реальним товаром;
- c) купівля-продаж опціонного контракту до здійснення угоди з реальним товаром з метою зниження витрат на наявний товар;
- d) купівля ф'ючерсного контракту під час здійснення угоди з реальним товаром з метою його продажу під час зниження ціни товару.

2. Довгострокове хеджування – це:

- a) відкриття кількох ф'ючерських позицій на певний період та їх закриття до

строку реалізації угоди;

- b) відкриття кількох ф'ючерсних позицій на кілька місяців, подальше із закриття і відкриття нових позицій на наступні кілька місяців;
- c) відкриття однієї ф'ючерсної позиції на кілька місяців та її закриття відразу після строку реалізації угоди;
- d) відкриття кількох форвардних і ф'ючерсних позицій на кілька місяців та їх закриття в різний період.

3. Спекулянти – це:

- a) учасники ринку, які існують за рахунок ризику валютних операцій;
- b) учасники ринку які існують за рахунок інфляційного ризику і зацікавлені у ефективному функціонуванні одного з фінансових ринків;
- c) учасники ринку, які існують за рахунок ризику, що перебуває у діапазоні грошового та валютного ринків;
- d) учасники ринку, які існують за рахунок ризику і не зацікавлені в жодному з фінансових ринків.

4. Спекулянти, що наливаються «ведмедями»

- a) купують ф'ючерсні контракти з метою їхнього наступного продажу по більш високій ціні;
- b) продають ф'ючерсні контракти з метою їх наступного викупу по більш низькій ціні;
- c) купують ф'ючерсні контракти з метою короткострокового хеджування;
- d) продають будь – які цінні папери з метою довгострокового хеджування.

5. Спекулянти, що називаються «биками»

- a) купують ф'ючерсні контракти з метою їхнього наступного продажу по більш високій ціні;
- b) продають ф'ючерсні контракти з метою їх наступного викупу по більш низькій ціні;
- c) купують ф'ючерсні контракти з метою короткострокового хеджування;
- d) продають будь – які цінні папери з метою довгострокового хеджування.

6. Операції спреду вважаються самим обережним варіантом спекуляції цін тому, що:

- a) вони базуються на використанні похідних цінних паперів;
- b) основою цих операцій є ф'ючерсні контракти, які вважаються ліквідними фондовими інструментами;
- c) в їх основі лежать ціни двох контрактів, які змінюються одночасно і є взаємопов'язаними;
- d) в їх основі лежать ціни контрактів, які не є взаємопов'язаними, отже відображають динаміку цін кількох сегментів ринку.

7. Опціонний спред передбачає:

- a) використання комбінації двох опціонів різного типу з різними цінами виконання;
- b) використання комбінації двох однотипних опціонів з різними цінами виконання;
- c) використання комбінації двох опціонів різного типу з однаковим строком виконання;
- d) використання комбінації ф'ючерсу та опціону з різними цінами та строками виконання.

8. Хежджування за допомогою покритих опціонів передочас:

- a) використання комбінацій опціонів різних тинів;
- b) використання комбінацій ф'ючерсів різних типів;
- c) використання сполучень операцій з опціонами та ф'ючерсними контрактами;
- d) використання сполучень операцій з ф'ючерсними та форвардними контрактами.

9. Для визначення рівня ризику використовують:

- a) коефіцієнт варіації;
- b) середнє значення;
- c) математичне сподівання;
- d) значення ймовірності, що відповідає розрахунковому доходу.

10. Сутність аналізу чуттєвості ризику зводиться до:

- a) аналізу даних власної інформаційної бази та моніторингу;
- b) аналізу первинної інформації з урахуванням багатьох припущень стосовно досліджуваних показників;
- c) аналізу джерел і причин ризику;
- d) аналізу коливань цін та чинників впливу на них.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ:

1. Аналіз послуг інститутів спільного інвестування
2. Класифікація найбільш крупних вітчизняних суб'єктів, що діють на ринку фінансових послуг
3. Характеристика послуг, що надаються на ринку дорогоцінних металів
4. Аналіз фінансових послуг, що надаються фондовими біржами України
5. Фінансові послуги, що надаються крупними вітчизняними фінансовими інституціями
6. Перелік фінансових послуг, що надаються за окремими сегментами фінансового ринку України
7. Нормативно-правова база, що регламентує діяльність фінансових посередників
8. Аналіз ефективності діяльності фінансових посередників на грошовому ринку
9. Аналіз ефективності діяльності фінансових посередників на валютному ринку
10. Нормативно-правова база функціонування ринку фінансових послуг України
11. Механізм побудови системи надання фінансових послуг, що спирається на позиковому відсотку
12. . Теоретичні підходи щодо визначення поняття «фінансові послуги».
13. Схожості та відмінності в тлумаченні понять „фінансовий ринок” та „ринок фінансових послуг”.
14. Теоретичні основи і практичні особливості формування ціни на фінансові активи.
15. Історичні етапи формування ринку фінансових послуг.
16. „Мильні пухирі” на ринку фінансових послуг як складова фінансових криз.
17. Особливості формування ринку фінансових послуг в Україні.
18. Привабливість ринку фінансових послуг для суб'єктів господарської діяльності.
19. Позитивні та негативні сторони впливу держави на ринок фінансових послуг.
20. Роль нерезидентів на ринку фінансових послуг України.
21. Можливості інвестиційної діяльності фізичних осіб на вітчизняному ринку фінансових послуг.
22. Інвестиційна привабливість вітчизняного ринку фінансових послуг.
23. Вплив фінансової кризи на діяльність учасників ринку фінансових послуг.
24. Вітчизняні та світові інформаційно-аналітичні агентства.
25. Історичні особливості формування Національної депозитарної системи України.
26. Депозитарії верхнього рівня в Україні.

27. Роль вітчизняної депозитарної системи в здійсненні операцій з цінними паперами.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

В ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС включає:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни;
- підготовку до семінарських занять;
- підготовку до виступу на семінарських заняттях;
- поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;
- виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою;
- у ході вивчення тем курсу самостійний контроль знань за наведеними нижче запитаннями та завданнями;
- підготовка проблемних запитань до дискусії у групі;
- підготовка логіко-схематичного конспекту за темами курсу;
- написання есе за заданою проблематикою;
- пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни;
- аналітичний розгляд наукової публікації;
- контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики;
- підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- підготовку до модульного контролю (колоквіуму);
- систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до заліку.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань управління та адміністрування, статистичними матеріалами.

ТЕМА 1. РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ТА ЙОГО РОЛЬ В ЕКОНОМІЦІ

- 1.4. Сутність фінансової послуги
- 1.5. Ринок фінансових послуг як складова фінансово-кредитного сектору економіки
- 1.6. Систематизація ринку фінансових послуг

При виконанні завдань самостійної роботи студентів, що стосуються теми «Ринок фінансових послуг та його роль в економіці», слід звернути увагу на сутність фінансових послуг, їх функції, визначення понять «операція» та «послуга», основи здійснення операцій і надання послуг на фінансовому ринку, класифікацію ринку фінансових послуг.

В процесі підготовки до СРС з питань даної теми слід розуміти, що:

- операція являє собою дію фінансово-кредитної установи, що пов'язана з рухом грошових коштів. Послуга являє собою діяльність, що сприяє оптимальному виконанню операції;
- ринок фінансових послуг являє собою діяльність його учасників, метою якої є надання та споживання певних фінансових послуг;
- ринок фінансових послуг України знаходиться на стадії активного розвитку;
- ринок фінансових послуг має широку систематизацію за різними ознаками.

Докладне вивчення теоретичного матеріалу повинне сформувати систему знань з:

- визначення поняття «фінансова послуга» та «фінансова операція»;
- сутності ринку фінансових послуг;
- ролі ринку фінансових послуг у функціонуванні економіки країни;
- систематизації ринку фінансових послуг.

Підготовка до СРС за темою «Ринок фінансових послуг та його роль в економіці» передбачає засвоєння таких ключових понять:

фінансова послуга, ринок фінансових послуг, учасники ринку фінансових послуг, інструменти ринку фінансових послуг, значення ринку фінансових послуг, систематизація ринку фінансових послуг.

Визначення сутності ключових понять наведено в глосарії.

Рекомендована література: 1, 2, 5, 9, 11.

ТЕМА 2. СУБ'ЄКТИ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

- 2.5. Загальна характеристика суб'єктів ринку фінансових послуг
- 2.6. Держава як суб'єкт ринку фінансових послуг
- 2.7. Інвестори й емітенти на ринку фінансових послуг
- 2.8. Професійні учасники ринку фінансових послуг

При виконанні завдань самостійної роботи студентів, що стосуються теми «Суб'єкти ринку фінансових послуг», необхідно звернути увагу на сутність фінансового інвестування, основних суб'єктів інвестиційної діяльності, види фінансових посередників, джерела формування інвестиційних ресурсів.

В процесі підготовки до СРС з питань даної теми слід розуміти, що:

- основними учасниками ринку фінансових послуг є держава, інвестори, емітенти та професійні учасники;
- держава відіграє вирішальну роль у здійсненні процесу регулювання ринку фінансових послуг;
- інвесторами можуть виступати як юридичні, так і фізичні особи;
- позичальники представлені на ринку фінансових послуг як емітенти цінних паперів;
- професійні учасники представлені як інститути фінансового посередництва.

Докладне вивчення теоретичного матеріалу повинне сформувати систему знань з:

- напрямів державного регулювання та форм державного кредиту;
- факторів, що впливають на визначення ціни капіталу для інвестора;
- вимог, що надаються до емітентів цінних паперів;
- передумов виникнення та основної мети діяльності фінансових посередників.

Підготовка до СРС за темою «Суб'єкти ринку фінансових послуг» передбачає засвоєння таких ключових понять:

суб'єкти ринку фінансових послуг, класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг, держава, державне регулювання ринку фінансових послуг, державний кредит, облігації внутрішньої державної позики, інвестори, емітенти, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, професійні учасники ринку фінансових послуг.

Визначення сутності ключових понять наведено в глосарії.

Рекомендована література: 5, 16, 23, 43.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ І КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА

3.1. Поняття фінансового посередництва

3.2. Функції фінансових посередників

3.3. Класифікація фінансових посередників

При виконанні завдань самостійної роботи студентів, що стосуються теми «Поняття і класифікація фінансового посередництва», необхідно звернути увагу на сутність фінансового посередництва, види фінансових посередників на ринку фінансових послуг.

В процесі підготовки до СРС з питань даної теми слід розуміти, що:

- фінансові посередники є основними професійними учасниками ринку фінансових послуг;
- фінансові посередники поділяються на фінансові установи та кредитні установи;
- фінансові посередники виконують дві основні функції: брокерську і дилерську;
- фінансові посередники мають власну класифікацію відповідно до визначених ознак.

Докладне вивчення теоретичного матеріалу повинне сформувати систему знань щодо:

- сутності фінансового посередництва;
- функцій фінансових посередників;
- класифікації фінансових посередників.

Підготовка до СРС за темою «Поняття і класифікація фінансового посередництва» передбачає засвоєння таких ключових понять:

фінансові посередники, інвестиційні ресурси, функції фінансових посередників, брокери, дилери, класифікація фінансових посередників.

Визначення сутності ключових понять наведено в глосарії.

Рекомендована література: 1, 2, 5, 9, 11.

ТЕМА 4. ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

4.4. Банківська система України

4.5. Небанківські кредитні інститути

4.6. Інвестиційні фінансові установи

При виконанні завдань самостійної роботи студентів, що стосуються теми «Інституційна структура ринку фінансових послуг», доцільно звернути увагу на структуру ринку і основних учасників фінансових послуг, сутність та структуру кредитної і банківської системи, а також небанківських фінансово-кредитних установ.

В процесі підготовки до СРС з питань даної теми слід розуміти наступне.

Інституційна структура ринку фінансових послуг включає в себе банківську систему, небанківські кредитні інститути та інвестиційні фінансові інститути.

До банківської системи належать Національний банк України і інші банки.

Банки поділяються на спеціалізовані та універсальні.

Небанківські кредитні інститути України представлені лізинговими компаніями, факторинговими компаніями, кредитними спілками.

Інвестиційні фінансові установи, що функціонують на ринку фінансових послуг України, включають в себе інститути спільного інвестування, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії тощо.

Докладне вивчення теоретичного матеріалу повинне сформувати систему знань, що стосуються:

- сутності інституціональної структури ринку фінансових послуг України;
- організаційних основ здійснення фінансової діяльності банківськими установами;
- загальної характеристики небанківських кредитних інститутів;
- особливостей функціонування інвестиційних фінансових установ.

Підготовка до СРС за темою «Інституційна структура ринку фінансових послуг» передбачає засвоєння таких ключових понять:

Національний банк України, банки, факторингові компанії, лізингові компанії, кредитні спілки, інститути спільного інвестування, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії.

Визначення сутності ключових понять наведено в глосарії.

Рекомендована література: 23, 27,18, 40.

ТЕМА 5. СЕГМЕНТАРНА СТРУКТУРА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

- 5.7. Загальна характеристика грошового ринку
- 5.8. Валютний ринок як складова ринку фінансових послуг
- 5.9. Організаційні основи функціонування ринку позик
- 5.10. Фондовий ринок України
- 5.11. Загальна характеристика ринку з перейняття ризику
- 5.12. Ринок дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння

При виконанні завдань самостійної роботи студентів, що стосуються теми «Сегментарна структура ринку фінансових послуг», доцільно звернути увагу на питання, що розкривають економічну сутність грошового ринку та фінансових послуг, що надаються на ньому, поняття валюти та її видів, визначення цінних паперів та їх видів, сутності перестрахування.

В процесі підготовки до СРС з питань даної теми слід розуміти наступне.

За сегментарною структурою ринок фінансових послуг поділяється на грошовий ринок, валютний ринок, ринок позик, фондовий ринок, ринок з перейняття ризику та ринок дорогоцінних металів.

На грошовому ринку здійснюються розрахункові операції у готівковій та безготівковій формах.

На ринку капіталів здійснюються операції по середньо- та довгостроковому кредитуванню.

Валютний ринок поділяється на національний та міжнародний.

Фондовий ринок охоплює операції з цінними паперами.

Учасниками фондового ринку України виступають емітенти, інвестори, саморегульовані організації та професійні учасники фондового ринку.

Окремим сегментом ринку фінансових послуг є ринок з перейняття ризиків, що охоплює послуги з перестрахування, страхування фінансових ризиків та гарантійні фінансові послуги.

Докладне вивчення теоретичного матеріалу повинне сформувати систему знань, що стосуються:

- сутності сегментарної структури ринку фінансових послуг;
- основних видів послуг, що надаються на кожному з сегментів;
- основних учасників кожного з сегментів ринку фінансових послуг.

Підготовка до СРС за темою «Сегментарна структура ринку фінансових послуг» передбачає засвоєння таких ключових понять:

Безготівкові розрахунки, інструменти грошового ринку, резиденти України, нерезиденти України, національний валютний ринок, міжнародний валютний ринок, кредит, кредитори, позичальники, види кредитів, облігація, цінні папери, емітент, інвестор, первинний фондовий ринок, вторинний фондовий ринок, дорогоцінні метали, банківські метали.

Визначення сутності ключових понять наведено в глосарії.

Рекомендована література: 1, 3, 5, 27, 50, 54.

ТЕМА 6. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ГРОШОВОМУ РИНКУ

6.1. Сутність й характеристика фінансових послуг на грошовому ринку

6.2. Послуги електронних платіжних систем

6.3. Фінансові послуги на ринку дорогоцінних металів

При виконанні завдань самостійної роботи студентів, що стосуються теми «Фінансові послуги на грошовому ринку», слід звернути увагу на сутність грошового ринку, грошового обігу, основних форм готівкових та безготівкових розрахунків, застосування електронних платіжних систем.

В процесі підготовки до СРС з питань даної теми слід розуміти, що:

- на грошовому ринку надається широке коло фінансових послуг;
- в сучасних умовах набувають поширення послуги, що надаються електронними платіжними системами;

– значну частину послуг на грошовому ринку займають послуги з дорогоцінними металами та похідними на них.

Докладне вивчення теоретичного матеріалу повинне сформувати систему знань, що стосуються:

- системи фінансових послуг, що стосуються руху грошових коштів;
- послуг електронних платіжних систем;
- послуг на ринку дорогоцінних металів.

Підготовка до СРС за темою «Фінансові послуги на грошовому ринку» передбачає засвоєння таких ключових понять:

Готівкові розрахунки, безготівкові розрахунки, кредитна картка, дебетова картка, електронні платіжні системи, система «WebMoney Transfer», система «PayPal», система «E-gold», металевий рахунок, Українська біржа дорогоцінних металів.

Визначення сутності ключових понять наведено в глосарії.

Рекомендована література: 9, 10, 16, 17, 18, 21.

ТЕМА 7. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ

7.1. Конверсійні операції на валютному ринку

7.2. Послуги щодо відкриття та ведення валютних рахунків

7.3. Міжнародні розрахунки й кредитні операції

7.4. Фінансові послуги на ринку FOREX

7.5. Аналіз валютного ринку

При виконанні завдань самостійної роботи студентів, що стосуються теми «Фінансові послуги на валютному ринку», необхідно звернути увагу на питання, що стосуються сутності валюти, формування валютного курсу, попиту та пропозиції валюти, складу учасників та послуг, що надаються на валютному ринку.

В процесі підготовки до СРС з питань даної теми слід розуміти, що:

- на валютному ринку надається широке коло фінансових послуг;
- в сучасних умовах набувають поширення послуги, що надаються з використанням кредитного плеча.

Докладне вивчення теоретичного матеріалу повинне сформувати систему знань, що стосуються:

- сутності конверсійних послуг на валютному ринку;
- основних форм міжнародних розрахунків;
- характеристики послуг на ринку FOREX.

Підготовка до СРС за темою «Фінансові послуги на валютному ринку» передбачає засвоєння таких ключових понять:

конверсійні валютні операції, форвардні операції outright, форвардні операції своп (swop), валютні ф'ючерси, валютні опціони, інкасо міжнародне, акредитив, міжнародні платіжні картки, ринок FOREX.

Визначення сутності ключових понять наведено в глосарії.

Рекомендована література: 8, 13, 14, 17.

ТЕМА 8. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА РИНКУ ПОЗИК

8.1. Сутність й характеристика фінансових послуг на ринку позик

8.2. Фінансові послуги з перейняття заборгованості

При виконанні завдань самостійної роботи студентів, що стосуються теми «Фінансові послуги на ринку позик», необхідно звернути увагу на сутність кредиту, позикового капіталу, кредитної системи, послуги банків та небанківських кредитних установ.

В процесі підготовки до СРС з питань даної теми слід розуміти, що:

- на ринку позик надається широке коло фінансових послуг;
- в сучасних умовах набувають поширення послуги, що надаються як банківськими так і небанківськими фінансово-кредитними установами.

Докладне вивчення теоретичного матеріалу повинне сформувати систему знань, що стосуються:

- депозитних та кредитних операцій;
- фінансових послуг з перейняття заборгованості;
- послуг небанківських фінансово-кредитних установ.

Підготовка до СРС за темою «Фінансові послуги на ринку позик» передбачає засвоєння таких ключових понять:

кредит, лізингова операція, оперативний лізинг, фінансовий лізинг, зворотний лізинг, міжнародний лізинг, пайовий лізинг, селенг, депозитні операції, неогоціанія векселя, факторинг, форфейтинг.

Визначення сутності ключових понять наведено в глосарії.

Рекомендована література: 3, 4, 8, 14.

ТЕМА 9. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

9.1. Фінансові послуги фондових бірж України

9.2. Фінансові послуги інститутів спільного інвестування

9.3. Послуги торговців цінними паперами

9.4. Фундаментальний аналіз фондового ринку

9.5. Технічний аналіз фондового ринку

При виконанні завдань самостійної роботи студентів, що стосуються теми «Фінансові послуги на фондовому ринку», необхідно звернути увагу на

сутність ринку цінних паперів, операцій з цінними паперами, курсу цінних паперів, похідних фінансових інструментів.

В процесі підготовки до СРС з питань даної теми слід розуміти, що:

- на вітчизняному біржовому ринку надаються фінансові послуги, що стосуються обігу цінних паперів та похідних фінансових інструментів;
- для успішного управління капіталом на фондовому ринку необхідно володіти інструментарієм аналізу ринку;
- в сучасних умовах набувають поширення послуги, що надаються інститутами спільного інвестування.

Докладне вивчення теоретичного матеріалу повинне сформувати систему знань, що стосуються:

- фінансових послуг з випуску та розміщенню цінних паперів;
- послуг торговців цінними паперами;
- послуг інститутів спільного інвестування;
- операцій, що здійснюються на строковому ринку.

Підготовка до СРС за темою «Фінансові послуги на фондовому ринку» передбачає засвоєння таких ключових понять:

Перша фондова торговельна система (ПФТС), вартість цінних паперів ІСІ, вартість чистих активів фонд, ф'ючерсні контракти, опціони.

Визначення сутності ключових понять наведено в глосарії.

Рекомендована література: 2, 3, 4, 7, 8, 11, 14.

ТЕМА 10. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ З ПЕРЕЙНЯТТЯ РИЗИКУ

9.1. Сутність послуг з перейняття ризику. Хеджування

9.2. Фінансові послуги, що надаються у сфері страхування

9.3. Гарантійні фінансові послуги

При виконанні завдань самостійної роботи студентів, що стосуються теми «Фінансові послуги з перейняття ризику», необхідно звернути увагу на сутність та види ризиків, форми та методи зменшення ризиків, фінансових послуг, що забезпечують мінімізацію ризиків.

В процесі підготовки до СРС з питань даної теми слід розуміти, що:

- фінансові послуги з перейняття ризику є специфічною сферою ринку послуг;
- в сучасних умовах набувають поширення послуги з перейняття ризику, що надаються у формах страхування, перестрахування, гарантійних послуг.

Докладне вивчення теоретичного матеріалу повинне сформувати систему знань, що стосуються:

- хеджування;
- послуг у сфері страхування та перестрахування;
- фінансових послуг з надання гарантій та порук.

Підготовка до СРС за темою «Фінансові послуги з перейняття ризиків» передбачає засвоєння таких ключових понять:

хеджування, об'єкт хеджування, інструмент хеджування, страхування, перестрахування, гарантія, порука, аваль.

Визначення сутності ключових понять наведено в глосарії.

Рекомендована література: 5, 6, 12, 13, 14.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

СПИСОК ПИТАНЬ ВХІДНОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття фінансового ринку.
2. Функції фінансового ринку.
3. Класифікація фінансового ринку.
4. Основи механізму функціонування фінансового ринку.
5. Класифікація основних інструментів фінансового ринку.
6. Учасники фінансового ринку та їх взаємодія.
7. Характеристика прямих учасників фондового ринку.
8. Характеристика прямих учасників валютного ринку.
9. Характеристика прямих учасників кредитного ринку.
10. Характеристика прямих учасників страхового ринку.
11. Характеристика прямих учасників ринку золота.
12. Фінансові посередники.
13. Особливості брокерської і ділерської діяльності.
14. Поняття і функції андеррайтингу.
15. Інфраструктура учасники фінансового ринку.
16. Сутність фондового ринку і його класифікація.
17. Функції фондового ринку.
18. Принципи функціонування фондового ринку.
19. Фактори, що впливають на стан ринку цінних паперів.
20. Основи механізму функціонування фондового ринку.
21. Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів, його методи та значення для вивчення ринку і прийняття стратегічних рішень.
22. Види графіків технічного аналізу фондового ринку.
23. Тренд і його вимірювання.
24. Види графічних зворотніх моделей, їх застосування.
25. Теорії біржової гри.
26. Моделі оцінки внутрішньої вартості цінних паперів.
27. Моделі оцінки доходності акцій і облігацій.
28. Теорія «ефективності» фінансового ринку.
29. Структура ринкової ціни фінансових активів.
30. Похідні цінні папери та їх характеристика.
31. Ціноутворення на похідні цінні папери.
32. Сутність хеджування.
33. Хеджування на ринку ф'ючерсних контрактів.
34. Сутність біржової спекуляції.
35. Основні спекулятивні стратегії на ринку ф'ючерсних контрактів.
36. Основні стратегії операцій з опціонами.
37. Сутність арбітражних операцій, умови проведення та їх вплив на стан ринку цінних паперів.
38. Поняття валютного ринку.
39. Специфічні риси сучасного валютного ринку.

40. Учасники валютного ринку.
41. Поняття і види валютних курсів.
42. Фактори формування валютного курсу.
43. Паритет купівельної спроможності.
44. Режими валютних курсів.
45. Конвертованість валюти.
46. Регулювання фінансового ринку у країнах з розвинутою економікою.
47. Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку.
48. Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду.
49. Основи правового регулювання фінансового ринку в Україні.
50. Правове регулювання фондового ринку в Україні.
51. Правові основи розвитку грошового ринку і ринку банківських послуг в Україні.
52. Грошовий ринок і ринок банківських позик як складові фінансового ринку.
53. Суб'єкти грошового ринку і ринку банківських позик.
54. Інструменти грошового ринку та їх характеристика.
55. Вексель і операції з ним.
56. Банківський кредит, його види і значення
57. Принципи банківського кредитування.
58. Операції центральних на відкритому ринку.
59. Ломбардний кредит і операції РЕПО з державними цінними паперами..
60. Фондова біржа: класифікація, роль і організаційна структура.
61. Лістинг цінних паперів на фондовій біржі, необхідність та основні вимоги.
62. Котирування цінних паперів на фондовій біржі, методи котирування.
63. Види біржових наказів та їх характеристики.
64. Угоди з цінними паперами з використанням маржі.
65. Позабіржовий обіг цінних паперів.
66. Класифікація систем позабіржової торгівлі цінними паперами.
67. Фондові індекси: види і методи розрахунку.
68. Фондові індекси в Україні.
69. Індекс ПФТС та методика його розрахунку.
70. Рейтинги на фондовому ринку.

СПИСОК ПИТАНЬ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Змістовий модуль I. Методологічні основи функціонування ринку фінансових послуг

1. Сутність та класифікація фінансових послуг.
2. Поняття і ознаки ринку фінансових послуг.

3. Роль ринку фінансових послуг в сучасній фінансовій системі.
4. Сутність і характеристика фінансових активів.
5. Систематизаційні ознаки формування ринку фінансових послуг.
6. Сутність та склад суб'єктів ринку фінансових послуг.
7. Класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг.
8. Форми взаємозв'язку держави та ринку фінансових послуг.
9. Інструменти впливу держави на ринок фінансових послуг.
10. Характеристика діяльності інвесторів на ринку фінансових послуг.
11. Діяльність емітентів на ринку фінансових послуг.
12. Інформаційне забезпечення діяльності емітентів.
13. Діяльність професійних учасників ринку фінансових послуг.
14. Сутність та передумови формування фінансового посередництва.
15. Мета діяльності фінансових посередників.
16. Структура фінансових посередників.
17. Інституціональний підхід до визначення фінансових посередників.
18. Функціональна складова фінансових посередників.
19. Основні функції фінансових посередників.
20. Ознаки класифікації фінансових посередників..
21. Сутність і структура банківської системи.
22. Банківська система України. Функції НБУ на ринку фінансових послуг.
23. Комерційні банки на ринку фінансових послуг.
24. Види фінансових послуг, які надають комерційні банки.
25. Види на банківських кредитних інститутів.
26. Характеристика лізингових компаній.
27. Послуги факторингових компаній.
28. Характеристика послуг кредитних спілок.
29. Ломбард як учасник ринку фінансових послуг.
30. Сутність інститутів спільного інвестування.
31. Характеристика пайових та корпоративних інвестиційних фондів.
32. Відкриті, інтервальні та закриті інвестиційні фонди.
33. Характеристика інститутів спільного інвестування (ІСІ) залежно від особливостей розміщення активів
34. Формування та напрями розміщення ресурсів інститутів спільного інвестування (ІСІ).
35. Характеристика недержавних пенсійних фондів.
36. Фінансові послуги, що надають недержавні пенсійні фонди.
37. Поняття та принципи організації грошового ринку.
38. Поняття валютного ринку.
39. Характеристика учасників валютного ринку.
40. Особливості функціонування сучасних валютних ринків.
41. Кредитні інструменти ринку позик.
42. Характеристика боргових інструментів ринку позик.
43. Сутність та структура фондового ринку.

44. Характеристика учасників фондового ринку.
45. Характеристика ринку операцій з перейняття ризику.
46. Фінансові послуги та операції на ринку дорогоцінних металів.

Змістовий модуль II. Фінансові послуги на окремих сегментах ринку

1. Необхідність та складові інфраструктури ринку фінансових послуг.
2. Учасники інфраструктури ринку фінансових послуг.
3. Характеристика інформаційно-аналітичних агентств.
4. Поняття та структура депозитарної системи.
5. Сутність депозитарної діяльності. Поняття клірингу.
6. Характеристика зберігачів та реєстраторів.
7. Поняття рахунку в цінних паперах. Облік операцій на рахунках в цінних паперах.
8. Процедура знерухомлення та матеріалізації цінних паперів.
9. Сутність та складові державного регулювання ринку фінансових послуг.
10. Фактори, що визначають роль державного регулювання ринку фінансових послуг в Україні.
11. Напрями державного регулювання ринку фінансових послуг.
12. Роль НБУ в регулюванні ринку фінансових послуг.
13. Завдання Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку
14. Функції Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України
15. Саморегулювні організації на ринку фінансових послуг України.

СПИСОК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Систематизаційні ознаки формування ринку фінансових послуг.
2. Сутність та склад суб'єктів ринку фінансових послуг.
3. Класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг.
4. Форми взаємозв'язку держави та ринку фінансових послуг.
5. Інструменти впливу держави на ринок фінансових послуг.
6. Характеристика діяльності інвесторів на ринку фінансових послуг.
7. Діяльність емітентів на ринку фінансових послуг.
8. Інформаційне забезпечення діяльності емітентів.
9. Діяльність професійних учасників ринку фінансових послуг.
10. Сутність та передумови формування фінансового посередництва.
11. Мета діяльності фінансових посередників.
12. Структура фінансових посередників.
13. Інституціональний підхід до визначення фінансових посередників.
14. Функціональна складова фінансових посередників.
15. Основні функції фінансових посередників.
16. Ознаки класифікації фінансових посередників..

17. Сутність і структура банківської системи.
18. Банківська система України. Функції НБУ на ринку фінансових послуг.
19. Комерційні банки на ринку фінансових послуг.
20. Види фінансових послуг, які надають комерційні банки.
21. Види на банківських кредитних інститутів.
22. Характеристика лізингових компаній.
23. Послуги факторингових компаній.
24. Характеристика послуг кредитних спілок.
25. Ломбард як учасник ринку фінансових послуг.
26. Сутність інститутів спільного інвестування.
27. Характеристика пайових та корпоративних інвестиційних фондів.
28. Відкриті, інтервальні та закриті інвестиційні фонди.
29. Характеристика інститутів спільного інвестування (ІСІ) залежно від особливостей розміщення активів
30. Формування та напрями розміщення ресурсів інститутів спільного інвестування (ІСІ).
31. Характеристика недержавних пенсійних фондів.
32. Фінансові послуги, що надають недержавні пенсійні фонди.
33. Поняття та принципи організації грошового ринку.
34. Поняття валютного ринку.
35. Характеристика учасників валютного ринку.
36. Особливості функціонування сучасних валютних ринків.
37. Кредитні інструменти ринку позик.
38. Характеристика боргових інструментів ринку позик.
39. Сутність та структура фондового ринку.
40. Характеристика учасників фондового ринку.
41. Характеристика ринку операцій з перейняття ризику.
42. Фінансові послуги та операції на ринку дорогоцінних металів.
43. Необхідність та складові інфраструктури ринку фінансових послуг.
44. Учасники інфраструктури ринку фінансових послуг.
45. Характеристика інформаційно-аналітичних агентств.
46. Поняття та структура депозитарної системи.
47. Сутність депозитарної діяльності. Поняття клірингу.
48. Характеристика зберігачів та реєстраторів.
49. Поняття рахунку в цінних паперах. Облік операцій на рахунках в цінних паперах.
50. Процедура знерухомлення та матеріалізації цінних паперів.
51. Сутність та складові державного регулювання ринку фінансових послуг.
52. Фактори, що визначають роль державного регулювання ринку фінансових послуг в Україні.
53. Напрями державного регулювання ринку фінансових послуг.
54. Роль НБУ в регулюванні ринку фінансових послуг.

55. Завдання Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання рівня опанування здобувачами вищої освіти матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (30 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуального завдання, а саме: підготовки інноваційного проєкту (20 балів).

Орієнтовні критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти:

Бали за окремий вид навчальної діяльності за шкалою від 1 до 4	Критерії оцінювання
3-4	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, якісно виконує творчі завдання з дотриманням чистоти та правильності виконання, вільно використовує наукову термінологію.
2-1	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки. На середньому рівні розкриває зміст теоретичних запитань та на виконує творчі завдання щодо дотримання чистоти та правильності виконання, недостатньо використовує наукову термінологію.
0	Оцінюється робота студента, який виконує творчі завдання на дуже низькому рівні (не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань).

Бали за окремий вид навчальної діяльності за шкалою від 1 до 20	Критерії оцінювання
17-20	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає

	під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання.
13-16	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань.
9 -12	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань.
5-8	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань.
1-4	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання.

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

Бали	Критерії оцінювання
45-50	ЗВО виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вміє аргументовано його викладати під час усних опитувань та

	письмових відповідей. Усі виконані індивідуальні завдання продемонстрували здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й застосовувати його на практиці, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
39-44	ЗВО в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних питань фінансового менеджменту. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
35-38	ЗВО володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Реферат виконаний на достатньо низькому рівні; індивідуальне практичне завдання обґрунтовано.
0-34	ЗВО не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальні завдання не виконані.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену. Складання екзамену оцінюється в 50 балів. Кожен екзаменаційний білет складається з 50 тестових вправ однакового рівня складності, які передбачають чотири варіанти відповідей, кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

ГЛОСАРІЙ

- Аваль** — це порука по векселю, що здійснюється третьою особою і означає прийняття відповідальності перед власником векселя за виконання обов'язків будь-якою особою, яка має зобов'язання по векселю.
- Адміністративне державне регулювання** — це встановлення обов'язкових вимог, що пропонуються учасникам ринку фінансових послуг, ліцензування професійної діяльності на ринку, забезпечення гласності і однакової інформованості учасників ринку, підтримки правопорядку.
- Акредитив** — це розрахунковий або грошовий документ, який містить доручення імпортера його банку (банку-емітенту) сплатити певну суму коштів експортерів (бенефіціарів), на користь якого відкрито акредитив, за умови, що імпортер надасть відповідно до вимог акредитива документи у встановлений термін.
- Акредитивна форма** — це одностороннє умовне грошове зобов'язання банку-емітенту, видане ним за дорученням клієнта-наказодавця акредитива на користь його контрагента за контрактом бенефіціара.
- Акція** — це вид цінних паперів, який випускає акціонерне підприємство, що свідчать про участь їхнього власника у капіталі цього підприємства і надає йому прав співучасника даної компанії, її асоціативного члена, одного з співвласників підприємства.
- Андеррайтер** — це торговець цінними паперами, який розміщує емісію цінних паперів на основі договору з емітентом.
- Андеррайтинг** — це розміщення (підписки, продаж) цінних паперів торговцем цінними паперами за дорученням, від імені та за рахунок емітента.
- Банківське регулювання** — це одна із функцій Національного банку України, яка полягає у створенні системи норм, що регулюють діяльність банків, визначають загальні принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду, відповідальність за порушення банківського законодавства.
- Банківські метали** — це золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, виготовлені з дорогоцінних металів.
- Безготівкова форма розрахунків** — це розрахунки (платежі), що проводяться без готівки, за допомогою чеків або перерахуванням (переказом)

	грошових сум за вказівкою платника з його рахунку в певному банку на рахунок одержувача в тому самому чи іншому банку.
Біржовий ринок	— 1) це організація біржової торгівлі, яка регламентована правилами та положеннями біржі;— 2) це оптовий ринок цінних паперів з обмеженим колом відомих учасників, для яких установлені правила допуску до торгівлі цінними паперами, правила здійснення біржових угод та процедури вирішення спірних питань.
Благодійна організація	— це недержавна організація, головна мета якої полягає у здійсненні благодійницької діяльності в інтересах суспільства чи окремих категорій осіб.
Боргові цінні папери	— це цінні папери, що посвідчують відносини позики і передбачають зобов'язання емітента сплатити у визначений строк кошти відповідно до зобов'язання.
Брокер	— це офіційний посередник при укладанні угод між зацікавленими сторонами на біржі.
Брокерська діяльність	— це укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів (зокрема договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів від свого імені (від імені іншої особи), за дорученням і за рахунок іншої особи.
Бюджетний дефіцит	— це перевищення видатків бюджету над його доходами.
Валютний ринок	— 1) це ринок, що обслуговує міжнародний платіжний обіг, пов'язаний з оплатою грошових зобов'язань юридичних і фізичних осіб різних країн;— 2) це офіційні центри, де відбувається купівля-продаж валют на основі попиту та пропозиції.
Валютні опціони	— це строкові угоди між продавцями та власниками опціонів, за якими власник опціону отримує право, але не зобов'язання, купити у продавця опціону або продати йому визначену суму однієї валюти в обмін на іншу за обумовленим на день обміну курсом.
Валютні ф'ючерси	— це строкові операції з купівлі та продажу стандартизованої суми іноземної валюти за узгодженим курсом.
Вартість цінних паперів ICI	— відношення вартості чистих активів фонду до кількості цінних паперів відповідного фонду, що перебувають в обігу (продані інвесторам).
Вартість чистих активів фонду	— це різниця між активами і поточними пасивами (зобов'язаннями) фонду.
Вексель	— це цінний папір, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання боржника (векселедавця) сплатити в

	певний термін зазначену суму грошей власникові векселя (векселетримачеві).
Венчурні інвестиційні фонди	— це корпоративні або пайові недиверсифіковані інвестиційні фонди, активи яких більше ніж на 50% можуть складатися з корпоративних прав і цінних паперів, які не торгуються на фондових біржах.
Відкрите акціонерне товариство	— це акціонерне товариство, акції якого можуть розповсюджуватися шляхом відкритої передплати й купівлі-продажу як на біржах, так і безпосередньо між будь-якими особами шляхом переоформлення у реєстратора цінних паперів.
Вторинний фондовий ринок	— це ринок, де відбувається купівля-продаж раніше випущених цінних паперів.
Гарантія	— це письмове одностороннє зобов'язання (порука) банка-гаранта, прийняте стосовно якої-небудь особи (бенефіціара) за дорученням іншої особи (принципала) у забезпечення виконання останнім своїх зобов'язань перед бенефіціаром.
Господарчий суб'єкт	— це суб'єкт господарської діяльності (фізична чи юридична особа), який веде діяльність, здійснює господарські операції самостійно, вступає у майнові та фінансові відносини від свого імені.
Готівкові розрахунки	— це платежі готівкою фізичних та юридичних осіб за реалізовану продукцію, виконані роботи, надані послуги і за операціями, які безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт послуг) та іншого майна.
Грошово-кредитна політика	— це комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на регулювання економічного зростання, стримування інфляції та забезпечення стабільності грошової одиниці України, забезпечення зайнятості населення та вирівнювання платіжного балансу.
Дебетова картка	— це платіжно-розрахунковий документ, який видається банками своїм вкладникам для оплати товарів, послуг чи для отримання готівки в банківських автоматах при наявності коштів на рахунку картовласника.
Делістинг	— це виключення цінних паперів емітента з котирувального списку фондової біржі.
Депозитарій	— це професійний учасник ринку цінних паперів, який здійснює послуги зі зберігання сертифікатів цінних паперів та/або обліку та переходу прав власності на цінні папери.
Депозитарій	— це юридична особа, яка провадить виключно

**цінних паперів
(депозитарій)
Депозитарна
діяльність**

депозитарну діяльність та може здійснювати кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів.

— це надання послуг щодо зберігання цінних паперів незалежно від форми їхнього випуску, відкриття та ведення рахунків у цінних паперах, обслуговування операцій на цих рахунках (включаючи кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів) та обслуговування операцій емітента щодо випущених ним цінних паперів.

**Депозитарна
система**

— це сукупність організацій, які здійснюють облік власників, зберігання та електронний обіг цінних паперів.

**Депозитний
сертифікат**

— це письмове свідоцтво банку-емітента про депонування коштів, яке засвідчує право вкладника чи його правонаступника на одержання після закінчення встановленого терміну суми депозиту і процентів за ним.

**Депозитні
операції**

— це операції банків й небанківських фінансово-кредитних установ із залучення грошових коштів юридичних та фізичних осіб, на визначені строки або до запитання.

**Національна
комісія з
регулювання ринків
фінансових послуг
України**

— це спеціально уповноважений орган виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг.

**Національна
комісія з цінних
паперів та
фондового ринку**

— це орган, що організовує функціонування ринку цінних паперів, проводить реєстрацію випуску цінних паперів та регулює їхній обіг, забезпечує формування інфраструктури ринку, видає ліцензії фінансовим посередникам, які здійснюють операції з цінними паперами, контролює діяльність суб'єктів ринку цінних паперів — емітентів, інвесторів, фінансових посередників, фондових бірж — відповідно до чинного у цій сфері законодавства.

**Державне
регулювання
ринків
фінансових
послуг**

— це здійснення державою комплексу заходів щодо регулювання та нагляду за ринками фінансових послуг з метою захисту інтересів споживачів фінансових послуг та запобігання кризовим явищам.

**Державний
кредит**

— це грошові відносини, що виникають між державою та юридичними й фізичними особами у зв'язку з мобілізацією тимчасово вільних коштів у розпорядження органів державної влади та їхнім використанням на фінансування державних витрат.

Державні облігації	— це облігації, казначейські (скарбницькі) векселі та інші державні зобов'язання, які випускають уряд або місцеві органи влади для розміщення позик та мобілізації грошових ресурсів.
Диверсифікація	— це володіння найрізноманітнішими фінансовими активами, кожен з яких має різний рівень ризику, з метою зниження загального ступеня ризику інвестиційного портфеля в цілому.
Дивіденди	— це платіж, що провадиться юридичною особою на користь власників (довірених осіб власника) корпоративних прав, емітованих такою юридичною особою, у зв'язку з розподілом частини її прибутку.
Дилер	— 1) це фізична або юридична особа, яка здійснює перепродаж товарів, а також цінних паперів і валют; — 2) це учасник бізнесу, агент дилерської мережі фірми-виробника чи посередника, який закуповує продукцію гуртом, а продає вроздріб або меншими партіями на регіональних ринках як дистриб'ютор.
Дилерська діяльність	— це укладання торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів щодо цінних паперів від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу, крім випадків, передбачених законом.
Домашні господарства	— це господарства, засновані на індивідуальній або сімейній власності підприємця.
Електронні платіжні системи	— це комплекс програмно-апаратних засобів щодо здійснення операцій з грошовими коштами, емітованими у цифровій формі.
Електронні платіжні системи	— це комплекс програмно-апаратних засобів щодо здійснення операцій з грошовими коштами, емітованими у цифровій формі.
Емісія цінних паперів	— це ринок безготівкових депозитно-позичкових і кредитних операцій у Європі і ряді інших фінансових центрів, проведених за межами держав, що випустили ці валюти.
Емітент	— це юридична особа, яка від свого імені випускає цінні папери і зобов'язується виконувати обов'язки, що випливають з умов їхнього випуску.
Євродолари	— це тимчасово вільні кошти в американських доларах, що розміщуються організаціями чи приватними особами за межами США, головним чином у банках західноєвропейських країн.
Зберігач	— це комерційний банк або торговець цінними паперами, який має дозвіл на зберігання та обслуговування обігу

	цінних паперів і операцій емітента з цінними паперами на рахунках у цінних паперах як щодо тих цінних паперів, що належать йому, так і тих, які він зберігає згідно з договором про відкриття рахунку в цінних паперах; при цьому зберігач не може вести реєстр власників цінних паперів, щодо яких він здійснює угоди.
Зворотний лізинг	— це господарська операція, що передбачає придбання лізингодавцем майна у власника й передання цього майна в лізинг його колишньому власникові.
Знерухомлення цінних паперів	— це переведення цінних паперів, випущених у документарній формі, у бездокументарну форму шляхом депонування сертифікатів у сховищах зберігача цінних паперів та/або депозитарію з метою забезпечення подальшого їх обігу у вигляді облікових записів на рахунках зберігача цінних паперів та/або депозитарію.
Золотовалютні резерви	— це запаси іноземних фінансових активів та дорогоцінних металів, які належать державі і перебувають у розпорядженні органів грошово-кредитного регулювання і можуть бути реально використані на регулятивні та інші потреби, що мають загальноєкономічне значення.
Інвестиції	— це грошові, майнові, інтелектуальні цінності, що їх вкладають в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту; капітальні вкладення в розвиток виробництва чи невиробничу сферу.
Інвестиційна компанія	— це компанія, яка використовує свій капітал для інвестування в інші компанії.
Інвестиційна політика	— це комплекс правових, адміністративних та економічних заходів держави, спрямованих на поширення та активізацію інвестиційних процесів.
Інвестиційний портфель	— це сукупність цінних паперів різного виду, різного терміну дії і різної ліквідності, що належить одному інвесторові.
Інвестиційні банки	— це спеціалізована кредитна установа, що залучає довготерміновий позиковий капітал і надає його в розпорядження позичальникам (підприємцям і державі) через випуск облігацій та інших видів боргових зобов'язань.
Інвестор	— це людина, яка вкладає гроші та/або інші активи з метою їх збереження та примноження.
Індикативне	— це створення правової основи і економічних стимулів

***(економічне)
державне
регулювання
Інкасо
міжнародне***

для здійснення виробничо-господарської діяльності у напрямках, які відповідають цілям і пріоритетам суспільства, виражених у державному плані.

— це банківська операція, яка означає доручення експортера своєму банку отримати від імпортера суму платежу за контрактом проти передачі документів (фінансових, комерційних) і зарахувати ці кошти на рахунок експортера.

***Інститути
спільного
інвестування
(ICI)***

— це інвестиційні фонди, в яких акумулюються кошти інвесторів для подальшого отримання прибутку через вкладання їх у цінні папери інших емітентів, корпоративні права та нерухомість.

***Інституційні
інвестори***

— це організація, головною метою якої є інвестування своїх власних коштів або коштів інших компаній, якими вона володіє як їхня довірена особа.

***Інструмент
хеджування***

— це фінансовий інструмент (контракт), вартість або грошовий потік від якого, як очікується, буде компенсувати зміни вартості (потіку коштів) об'єкта хеджування.

***Інформаційне
агентство***

— це зареєстровані як юридичні особи суб'єкти інформаційної діяльності, що діють з метою надання інформаційних послуг.

***Іпотечне
кредитування
Казначейські
зобов'язання***

— це довготермінова позика під заставу нерухомого майна — землі, виробничих або житлових будівель.

— це вид боргових цінних паперів на пред'явника, які розповсюджуються на добровільних засадах серед фізичних та юридичних осіб, засвідчують внесення їхніми власниками коштів до бюджету і дають право на одержання фіксованого доходу або інші майнові права.

Кліринг

— це отримання, звірка та поточне оновлення інформації, підготовка бухгалтерських та облікових документів, необхідних для виконання угод щодо цінних паперів, визначення взаємних зобов'язань, що передбачає взаємозалік, забезпечення та гарантування розрахунків за угодами щодо цінних паперів.

***Кліринговий
центр***

— це клірингова організація, що здійснює кліринг по всіх операціях, здійснених учасниками клірингу через організатора торгівлі.

***Комерційний
банк***

— це універсальна фінансово-кредитна установа, що створюється для залучення коштів і розміщення їх від свого імені на умовах повернення та платності.

***Компанія з
управління
активами (КУА)***

— це юридична особа, яка здійснює професійну діяльність з управління активами інститутів спільного інвестування (ICI) на підставі ліцензії, яку видає

	Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, і не може поєднувати цю діяльність з іншими видами професійної діяльності на ринку цінних паперів.
Конверсійні валютні операції	— це угоди між учасниками валютного ринку щодо обміну грошових сум, номінованих у валюті однієї країни, на валюту іншої країн за узгодженим курсом на визначену дату.
Корпоративні інвестиційні фонди (КІФ)	— це юридичні особи, які створюються у формі відкритого акціонерного товариства і провадять діяльність виключно зі спільного інвестування.
Кредит	— це грошові кошти або матеріальні цінності, що надаються юридичним та фізичним особам на визначений термін і, як правило, під відсоток.
Кредитна асоціація	— це установа, яка координує діяльність своїх членів, надає освітню, консультаційну, методичну та організаційну допомогу кредитним спілкам, допомагає у досягненні фінансової стабільності, адмініструє ряд фінансових фондів, а також представляє та захищає інтереси кредитних спілок.
Кредитна картка	— це платіжно-розрахунковий документ, що видається банком своїм вкладникам для оплати товарів, послуг та отримання готівки в банківських автоматах за рахунок коштів, отриманих у кредит.
Кредитна система	— це сукупність кредитних відносин, форм і методів кредитування, а також система кредитних установ
Кредитна спілка	— це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їхніми об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.
Кредитна установа	— це фінансова установа, яка відповідно до закону має право за рахунок залучених коштів надавати фінансові кредити на власний ризик.
Кредитний рейтинг	— це умовний вираз кредитоспроможності об'єкта рейтингування в цілому та/або його окремого боргового зобов'язання за національною шкалою кредитних рейтингів.
Кредитор	— це один з учасників кредитних стосунків, котрий надає кредит і має право вимагати від боржника (дебітора) сплати боргу.
Лізинг	— це довготермінова оренда машин, обладнання, споруд виробничого призначення; є способом фінансування інвестицій і активізації збуту.

<i>Лізингова компанія</i>	— це компанія, що спеціалізується на лізингових операціях.
<i>Лізингова операція</i>	— це господарська операція, яка передбачає надання певних активів в користування іншим особам на визначений термін.
<i>Ліквідність</i>	— це можливість швидкого перевodu активу у готівку без істотної втрати його вартості (з мінімальними витратами).
<i>Ліквідність цінного паперу</i>	— це здатність цінного паперу бути швидко проданим, перетворитися на грошові кошти (у готівковій або безготівковій формі) без істотних втрат для держателя.
<i>Лістин</i>	— це включення до списку цінних паперів, що вже котируються на біржі.
<i>Ломбард</i>	— це кредитна установа, що видає позики під заставу рухомого майна, а також приймає його на зберігання.
<i>Маржинальна торгівля</i>	— це здійснення операції на суму позиції, що перевищує в певне число разів (20, 25, 30, 40, 50, 100) розмір страхового депозиту, прийнятого компанією як відшкодування її ймовірних втрат при проведенні операцій за наказом клієнта.
<i>Металевий рахунок</i>	— це поточний рахунок у платині, золоті, сріблі або паладієві, відкритий без фізичного надходження металу на рахунок.
<i>Міжнародний лізинг</i>	— це лізингова операція, суб'єкти якої знаходяться в різних державах або об'єкт лізингу перетинає митні кордони певних держав.
<i>Міжнародні платіжні картки</i>	— це універсальний персоніфікований платіжний інструмент у вигляді пластикової картки, призначений для проведення розрахунково-платіжних операцій та для отримання готівкових коштів.
<i>Мірні зливки (міні-зливки)</i>	— це зливки банківських металів масою 1 кг і менше з вимогами щодо проби не нижче, ніж встановлено в пункті 2.1 Положення про організацію торгівлі банківськими металами на валютному ринку України.
<i>Монети, виготовлені з дорогоцінних металів</i>	— це монети вітчизняного та іноземного виробництва, якість металу яких відповідає вимогам до проби відповідного банківського металу.
<i>Національний банк України</i>	— особливий центральний орган державного управління, його емісійний центр, який проводить єдину державну політику в галузі грошового обігу, кредиту, зміцнення грошової одиниці, організує міжбанківські розрахунки, координує діяльність банківської системи в цілому, визначає курс грошової одиниці України відносно валют інших країн.
<i>Негоціація векселя</i>	— це продаж векселя його держателем до закінчення строку оплати.

Недержавний пенсійний фонд	— це фінансова установа, що працює винятково для пенсійного забезпечення громадян. Фонд залучає пенсійні внески вкладників, інвестує кошти з метою їхнього збільшення та захисту від інфляції, а пізніше здійснює пенсійні виплати учасникам за рахунок накопичених пенсійних активів.
Неорганізований фондовий ринок	— це частина фондового ринку, що перебуває поза сферою діяльності фондових бірж.
Нерезиденти України	— це юридичні особи та суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо) з місцезнаходженням за межами України, які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства іншої держави.
Номінальний утримувач	— це депозитарій або зберігач цінних паперів, зареєстрований у реєстрі власників іменних цінних паперів як юридична особа, якій ці цінні папери передано за дорученням та в інтересах власників цінних паперів для здійснення операцій у Національній депозитарній системі.
Об'єкт хеджування	— це активи, зобов'язання або майбутня операція, що створюють для підприємства ризику зміни вартості цих активів або зобов'язань, або зміна грошових потоків, пов'язаних з майбутньою операцією.
Облігації внутрішніх державних позик України	— це державні цінні папери, що розміщуються виключно на внутрішньому фондовому ринку і підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування пред'явникам цих облігацій їхньої номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій.
Облігації зовнішніх державних позик України	— це державні боргові цінні папери, що розміщуються на міжнародних фондових ринках і підтверджують зобов'язання України відшкодувати пред'явникам цих облігацій їхню номінальну вартість з виплатою доходу відповідно до умов випуску облігацій.
Облігація	— це цінний папір, який засвідчує внесення його власником певних коштів і підтверджує зобов'язання емітента відшкодувати власникові номінальну вартість цього цінного папера в передбачений у ньому термін із виплатою фіксованого відсотку (якщо інше не передбачено умовами випуску).
Овердрафтний кредит	— це кредитування банком розрахункового рахунку клієнта для оплати ним розрахункових документів при недостатці або відсутності на розрахунковому рахунку клієнта-позичальника грошових коштів.
Оперативний	— це господарська операція юридичної або фізичної

лізинг	особи, що передбачає надання лізингоотримувачу права користування об'єктом лізингу на визначений термін з обов'язковим поверненням цього об'єкту власнику по закінченні терміну лізингової угоди.
Опціон	— 1) це зафіксоване біржовою угодою (контрактом) право (але не зобов'язання) купувати або продавати цінні папери, товари чи валюту на певних умовах у майбутньому з фіксацією ціни на час укладання угоди або на час придбання цінних паперів, товарів чи валюти (за рішенням сторін угоди); — 2) це одна з умов строкових біржових угод, за якою одній зі сторін надається право вибору між альтернативними умовами угоди чи право змінити її початкові умови; — 3) це право придбання акцій за твердою, нижчою від ринкової ціною, яке підприємство надає своїм працівникам.
Організований фондовий ринок	— це торгівля цінними паперами, яка відбувається на фондових біржах.
Ощадний банк	— це фінансова установа, що спеціалізується на обслуговуванні населення, залучаючи грошові заощадження громадян і надаючи кредитні, розрахункові та інші банківські послуги.
Ощадні (кредитні) асоціації	— це фінансова організація небанківського типу, що займається акумуляцією й інвестуванням грошових засобів. Засоби, зібрані переважно в приватних осіб, інвестуються в покупку цінних паперів, короткострокове кредитування, у лізингові операції і т.п.
Пайовий лізинг	— це лізингова операція за участю її суб'єктів на підставі укладання багатосторонньої угоди й залучення одного або декількох кредиторів, що приймають участь у здійсненні лізингу, інвестуючи власні кошти.
Пайові інвестиційні фонди (ПІФ)	— це активи, що належать інвесторам на правах спільної часткової власності та перебувають в управлінні компанії з управління активами (КУА) і обліковуються окремо від результатів її господарської діяльності.
Первинний фондовий ринок	— це ринок перших і повторних емісій (випусків) цінних паперів, на якому здійснюється їхнє початкове розміщення серед інвесторів.
Перестрахування	— це система економічних відносин, відповідно до якої страховик передає частину відповідальності по прийнятих на страхування ризиків на узгоджених умовах іншим страховикам з метою забезпечення

	власної фінансової стійкості.
Перша фондова торговельна система (ПФТС)	— це складний комплекс організаційних, нормативних, програмно-апаратних та технічних засобів, який зосереджує попит та пропозицію цінних паперів, сприяє формуванню їхнього біржового курсу та здійснює свою діяльність відповідно чинного законодавства, статуту та правил торговельної системи.
Платіжна вимога-доручення	— це комбінований розрахунковий документ, що містить: 1) вимогу постачальника до покупця оплатити вартість відвантажених товарів, виконаних робіт чи наданих послуг на підставі надісланих йому (покупцеві), обминаючи банк, розрахункових та інших комерційних документів; 2) доручення покупця своєму банкові оплатити вказані документи, перерахувавши гроші постачальникові.
Платіжне доручення	— це письмове розпорядження власника розрахункового чи іншого рахунку установі банку, що його обслуговує, про перерахування певної суми грошей на рахунок одержувача коштів, указанного в дорученні.
Платіжний баланс	— це співвідношення між сумою грошових надходжень, отриманих країною з-за кордону, і сумою здійснених нею платежів за кордон протягом певного періоду. До платіжного балансу входять розрахунки за зовнішньою торгівлею, послугами, неторговими операціями, доходи від капіталовкладень за кордоном, торгівлі ліцензіями, від фрахтування та обслуговування кораблів, туризму, утримання дипломатичних і торгових представництв за кордоном, грошові перекази окремих осіб, виплати іншим країнам за позики тощо. Платіжний баланс включає рух капіталів: інвестиції та кредити.
Платоспроможність	— це здатність суб'єкта економічної діяльності сплачувати свої зобов'язання.
Позичальник	— це одержувач позики; сторона в кредитній угоді, від якої інша сторона (кредитор) має право вимагати повернення грошей (майна) і сплати процента.
Порука	— це договір, відповідно до якого одна особа (поручитель) приймає на себе перед кредитором відповідальність за виконання боржником зобов'язання в повному обсязі або частково.
Послуга	— це дія або діяльність когось на користь іншої особи.
Похідний фінансовий інструмент	— це договір між двома сторонами щодо купівлю (продажу) у майбутньому будь-якого активу за фіксованою у момент укладання договору ціною.

**(фінансовий
дериватив)**

**Прибутковість
цінного паперу**

**Професійні
учасники ринку
цінних паперів**

**Рахунки у цінних
паперах**

Реєстратор

**Резиденти
України**

**Рейтингова
оцінка емітента**

**Рейтингова
оцінка цінни
паперів емітента
Ринки фінансових
послуг**

Ринок FOREX

Ринок

- це співвідношення річного доходу за цінним папером до його ринкової вартості.
- це особи, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів на підставі державної ліцензії на відповідну діяльність.
- це рахунки, що ведуться зберігачами для власників цінних паперів та депозитаріями для зберігачів щодо обслуговування операцій з цінними паперами.
- це юридична особа — суб'єкт підприємницької діяльності, який одержав у встановленому порядку дозвіл на ведення реєстрів власників іменних цінних паперів.
- це юридичні особи та суб'єкти підприємницької діяльності України, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), які створені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням на її території; дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет, а також філії й представництва підприємств та організацій України за кордоном, що не провадять підприємницької діяльності.
- оцінка, яка характеризує рівень спроможності емітента цінних паперів своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки і основну суму за борговими зобов'язаннями відносно боргових зобов'язань інших позичальників.
- оцінка, яка характеризує рівень спроможності позичальника (емітента) своєчасно та у повному обсязі обслуговувати зобов'язання за цінними паперами.
- це сфера діяльності учасників ринків фінансових послуг з метою надання та споживання певних фінансових послуг. До ринків фінансових послуг належать професійні послуги на ринках банківських послуг, страхових послуг, інвестиційних послуг, операцій з цінними паперами та інших видах ринків, що забезпечують обіг фінансових активів.
- це міжнародний міжбанківський валютний ринок, що сформувався, коли міжнародна торгівля перейшла від фіксованих курсів валют до плаваючих.
- це система економічних відносин, що виникають під

нерухомості	час операцій з об'єктами нерухомості, в межах якої формуються попит, пропозиції, ціни та вартість на них.
Ринок позик	— це ринок, де ресурси передаються на умовах позики на визначений термін та під певний відсоток за допомогою боргових цінних паперів або кредитних інструментів.
Ринок похідних фінансових інструментів (фінансових деривативів)	— це ринок фінансових інструментів, в основі яких знаходяться інші, більш прості, фінансові активи (акції, облігації).
Ринок цінних паперів (фондовий ринок)	— це інститут чи механізм, який зводить разом покупців (пред'явників попиту) і продавців (постачальників) фондових цінностей, тобто цінних паперів.
Саморегульвна організація	— це неприбуткове об'єднання фінансових установ, створене з метою захисту інтересів своїх членів та інших учасників ринків фінансових послуг та якому делегуються відповідними державними органами, що здійснюють регулювання ринків фінансових послуг, повноваження щодо розробки і впровадження правил поведінки на ринках фінансових послуг та/або сертифікації фахівців ринку фінансових послуг.
Своп	— це торговельно-фінансова обмінна операція, за якої укладання угоди щодо купівлі (продажу) цінних паперів, валюти, золота на умовах угоди спот супроводжується укладанням контругоди щодо наступного зворотного продажу (купівлі) того самого товару через певний час на тих же чи інших умовах.
Своп-депорт	— це операція з купівлі валюти на умовах <i>spot</i> з одночасним її продажем на умовах <i>forward</i> .
Своп-репорт	— це операція з продажу валюти на умовах <i>spot</i> з одночасною її купівлею на умовах <i>forward</i> .
Селенг	— це двосторонній процес, який є специфічною формою зобов'язання, що регламентується угодою майнового найму і полягає в передаванні власником своїх прав на користування та розпорядження його майном селенг-компанії за визначену плату.
Сертифікат якості	— це письмові документи або клеймо визнаного афінажера, які засвідчують назву металу, його пробу (кількість часток хімічно чистого дорогоцінного металу на 1000 часток лігатурної маси) та серійний номер, а також назву компанії-виробника.
Система «Е-	— це міжнародна платіжна система, грошові кошти якої,

gold»	кореспондовані в дорогоцінні метали, створена компанією «Gold & Silver Resource».
Система «PayPal»	— це сукупність процедур і зв'язаних з ними комп'ютерних мереж, використовуваних для проведення фінансових трансакцій і для передавання коштів між фінансовими організаціями.
Система «WebMoney Transfer»	— це сукупність програмно-апаратних засобів, автоматичних сервісів, клієнтських модулів системи, керованих фізичними або юридичними особами (поза залежністю від їхньої юрисдикції), а також взаємовідносин і процедур, що виникають між зазначеними структурними елементами з приводу емісії й обліку універсальних титульних знаків у цифровому виді і розрахунків по операціях, інструментом здійснення яких є дані знаки.
Стандартні злитки	— це злитки банківських металів, що відповідають світовим стандартам якості, які прийняті Лондонською асоціацією ринку дорогоцінних металів (London Good Delivery Standard) або технічним умовам.
Страховий ринок	— це сукупність економічних відносин із приводу купівлі-продажу страхового продукту.
Страховик	— це фінансова установа, яка створена у формі акціонерного, повного, командитного товариства або товариства з додатковою відповідальністю і одержала у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності.
Страхувальник	— це юридична особа та дієздатна фізична особа, яка уклала зі страховиками договори страхування або є страхувальником відповідно до законодавства України.
Страхування	— це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються за рахунок сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій).
Українська біржа дорогоцінних металів	— це перша Українська консалтингова компанія, що надає професійну допомогу в придбанні (продажу) банківських металів.
Уповноважений орган	— це спеціальний уповноважений орган виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг.
Учасники ринків фінансових	— це юридичні особи та фізичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності, які відповідно до закону

<i>послуг</i>	мають право здійснювати діяльність з надання фінансових послуг на території України, та споживачі таких послуг.
<i>Ф'ючерс</i>	— це вид угод на товарних і фондових біржах. Передбачає оплату товарів, цінних паперів чи валюти через певний час після укладання угоди за ціною, наперед визначеною в контракті.
<i>Факторинг</i>	— це комісійно-посередницька діяльність, пов'язана з поступкою дебіторської заборгованості за реалізовані товари (виконані роботи, надані послуги) і відповідно права одержання платежів за цією заборгованістю.
<i>Фінансова послуга</i>	— це операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, — і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів.
<i>Фінансова установа</i>	— це юридична особа, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг та яка внесена до відповідного реєстру у порядку, встановленому законом. До фінансових установ належать банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг.
<i>Фінансове посередництво</i>	— це діяльність, пов'язана з отриманням та перерозподілом фінансових коштів.
<i>Фінансовий кредит</i>	— це кошти, які надаються у позику юридичній або фізичній особі на визначений строк та під відсоток.
<i>Фінансовий лізинг</i>	— це господарська операція юридичної або фізичної особи, що передбачає придбання лізингодавцем за замовленням лізингоотримувача об'єкту лізингу з наступним його переданням лізингоотримувачу на визначений термін з обов'язковим переданням права власності на відповідний об'єкт по закінченні терміну лізингової угоди.
<i>Фінансові активи</i>	— це кошти, цінні папери, боргові зобов'язання та право вимоги боргу, що не віднесені до цінних паперів.
<i>Фінансові інструменти</i>	— це цінний папір або оформлений відповідно до вимог законодавства документ, який підтверджує право власності на цінні папери або їхні похідні, валютні цінності, придбання (поставку) в певний строк цінних

	паперів або валютних цінностей та інші види фінансових активів, вільний обіг яких не заборонений чи не обмежений законодавством.
Фінансові посередники	— 1) це сукупність фінансових установ (банки, страхові компанії, кредитні спілки, пенсійні фонди тощо), чії функції полягають в акумулюванні коштів громадян та юридичних осіб і подальшому їх наданні на комерційних засадах у розпорядження позичальників; — 2) це спеціалізовані професійні оператори ринку, інвестиційно-кредитні установи, що перерозподіляють ресурси між постачальниками і споживачами фінансового капіталу, між інвесторами/кредиторами та реципієнтами коштів на основі дії принципу зв'язку в динаміці руху активів.
Фінансові ресурси	— це кошти, що знаходяться у розпорядженні підприємств і призначені для виконання ними певних фінансових зобов'язань.
Фондова біржа	— це організаційно оформлений, постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами; акціонерне товариство, яке зосереджує попит і пропозицію цінних паперів, сприяє формуванню їхнього біржового курсу.
Форвард (forward)	— це різновид операцій щодо купівлі-продажу товарів із постачанням їх через певний, передбачений угодою час (звичайно від тижня до кількох років) і з оплатою за ціною (курсом) на момент укладання контракту.
Форвардні операції outright	— це угоди щодо купівлі-продажу іноземної валюти протягом певного періоду або на певну дату в майбутньому за валютним курсом, що узгоджується на дату укладення угоди.
Форвардні операції своп (swop)	— це угоди, що поєднують купівлю (продаж) валюти на умовах <i>spot</i> з одночасним продажем (купівлею) тієї ж валюти на певний період на умовах <i>forward</i> . Таким чином, здійснюється комбінація двох протилежних конверсійних угод на однакові суми, але з різними датами валютування.
Форфейтинг	— це форми кредитування експортера банком або іншою фінансово-кредитною установою шляхом придбання боргових зобов'язань з визначеним дисконтом.
Хеджування	— це застосування одного або декількох інструментів хеджування з метою повної або часткової компенсації змін вартості об'єкта хеджування або зв'язаного з ним грошового потоку.

- Ціна капіталу*** — для інвестора – це дохід, який він отримує від вкладення інвестицій у фінансові активи; для емітента – це фінансові витрати, які він повинен сплатити інвестору у процентах до отриманого капіталу.
- Цінні папери*** — це грошові документи, що визначають взаємовідносини між особою, яка їх випустила (емітувала, відтак називається емітентом), та їхнім власником: засвідчують право володіння корпоративними правами (як акції) чи відносини позики (як облігації) і здебільшого передбачають виплату доходу у вигляді дивідендів або відсотків, а також можливість передавання грошових та інших прав, що впливають із цих документів, іншим особам.
- Часткові цінні папери*** — це папери, що свідчать про безпосередню частку їхнього власника у реальній власності.
- Чек*** — це грошовий документ установленої форми, що містить беззаперечну вказівку власника поточного рахунку (чекодавця) банкові сплатити зазначену суму конкретній особі чи пред'явникові чека.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

Законодавчо-нормативна

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436–IV//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18 (в редакції від 07.03.2018р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. № 435–IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40–4418 (в редакції від 07.03.2018р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001р. № 2664–III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 1(в редакції від 01.01.2017р.) .) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
4. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 05.04.2001р. № 2346–III// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 29 (в редакції від 04.06.2017р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
5. Закон України «Про концесії» від 16 липня 1999 року № 997–XIV// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 41 (в редакції від 25.03.2018р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997-14>
6. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30.10.1996р. № 448/96–ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996 №51 (в редакції від 06.01.2018р.) .) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 № 3480–IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006 (в редакції від 18.02.2018р.) .) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
8. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 № 723/97–ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 16 (в редакції від 128 16.01.2004р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>
9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000р. № 2121–III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 5–6(в редакції від 01.04.2018р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
10. Закон України «Про депозитарну систему України» від 06.07.2012р. № 5178–VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 39 (в редакції

від 06.01.2018р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>

11. Про затвердження Положення про Державний реєстр фінансових установ: розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 28 серпня 2003 року, № 41 (в редакції від 10.02.2017р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0797-03>

12. Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23.11.2011р. № 1070/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011>

13. Положення про порядок емісії спеціальних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням: постанова НБУ від 05.11.2014 № 705 (в редакції від 09.09.2016р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14>

14. Про затвердження Методики розрахунку концесійних платежів: постанова КМУ від 12 квітня 2000 р. № 639(в редакції від 15.03.2016р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/en/639-2000-%D0%BF>

15. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів): постанова КМУ від 7 грудня 2016 р. № 913 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-%D0%BF>

16. Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами: розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 26.04.2005р. № 3981 (в редакції від 10.02.2017р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0565-05>

Навчально-наукова:

17. Близнюк О.П. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спец. 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування / О.П. Близнюк, О.М. Іванюта. – 2 вид., доп. і перероб. – Харків: ХДУХТ, 2017. – 255с.

18. Грідасов В. М. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. для студ. спец. «Фінанси» усіх форм навчання / В. М. Грідасов, А. І. Кофонова, Є. В.Колмикова; Донбас. держ.машинобуд. акад. –Краматорськ: [ДДМА], 2010. –308 с.

19. Еш С.М. Ринок фінансових послуг: підручник / С.М. Еш. – К. : ЦУЛ, 2015. – 400с.

20. Еш С.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 528с.

21. Зимовець В.В. Фінансове посередництво: навч. посіб. / В.В. Зимовець, С.П. Зубик. – К. : КНЕУ, 2004. – 288 с.

22. Кужелєв М.О. Ринок фінансових послуг: Навчальний посібник / М.О. Кужелєв, Р.А. Герасименко, М.О. Лисенко – Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім», 2013. – 292 с.
23. Науменкова С.В. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / С.В. Науменкова, С. В. Міщенко. – К. : Знання, 2010. – 532 с.
24. Онищенко В.О. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник / В.О. Онищенко, Т.М. Завора. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – 409 с.
25. Ринок фінансових послуг: навч. посібник / Д. І. Дема, І. В. Абрамова, І. А. Шубенко, Л.В. Недільська, В.М. Трокоз. [3-тє вид., стереотипне]. – К.: Алерта, 2017. – 376 с.
26. Унинець–Ходаківська В.П., Костюкевич О.І., Лятамбор О.А. Ринок фінансових послуг: теорія і практика. Вид. 2-ге, доп. і перероб: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.
27. Черкасова С.В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. для студентів ден. і заоч. форм навчання спец. 8.03050801, 7.03050801 «Фінанси і кредит» / С.В. Черкасова, Г.Є. Гаврилюк – Укоопспілка, Львів. комерц. акад. – Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2016. – 323 с.
28. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: підручник / В.М. Шелудько; Київ. Нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, 2015. – 535 с. Додаткова
29. Бачо Р.Й. Ринки небанківських фінансових послуг: регулювання розвитку (інституційні та аналітичні аспекти): монографія/ Р.Й. Бачо. – Ужгород: Вид-во ТОВ «РІК–У», 2016. – 448 с.
30. Дадашев Б.А. Кредитні спілки в Україні : навчальний посібник / Б.А. Дадашев, О.І. Гриценко. – Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 196 с.
31. Коваленко В. В. Фінансові ризики та шляхи їх мінімізації: Правовий аспект: монографія / В. В. Коваленко ; ред. А. Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2011. – 319 с.
32. Левченко В.П. Розвиток ринку небанківських фінансових послуг: монографія / В.П. Левченко – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 368 с.
33. Лук'янов В.С. Сучасні фінансові ринки / В.С. Лук'янов. — К.: Знання, 2013. – 479 с.
33. Мишкін Фредерік С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Пер. з англ. С.Панчишин, Г.Стеблій, А.Сташишин. – К.: Основи, 1998.– 963 с.
34. Мошенський С.З. Фондовий ринок та інституційне інвестування в Україні: вплив на інвестиційну безпеку держави: монографія / С.З. Мошенський; Житомирський держ. технологічний ун-т. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – 432 с.